

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

**Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné
dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem
práce v okrese Jindřichův Hradec**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Irena ZELINKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan VENCLÍK, MBA

Znojmo, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v okrese Jindřichův Hradec* vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příloženém Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě, dne 21. 4. 2016

.....
Irena Zelinková

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Milanu Venclíkovi, MBA za pomoc při zpracování bakalářské práce, za odbornou konzultaci, poskytnuté rady a všeobecná doporučení.

Dále bych ráda poděkovala všem, kteří mi pomáhali a poskytovali podporu při realizaci mé bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Irena ZELINKOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb
Název	Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v okrese Jindřichův Hradec
Název (v angličtině)	Contributions for employers, insurance and non-insurance social security benefits paid by Employment Office in Jindřichův Hradec District

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem práce je zanalyzovat strukturu a výši příspěvků zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, pojistných a nepojistných dávek státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v letech 2012-2014 v okrese Jindřichův Hradec. V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření mezi zaměstnavateli a občany v okrese Jindřichův Hradec. Výstupem tohoto šetření bude analýza spokojenosti zaměstnavatelů s možností získání a výší příspěvků od Úřadu práce a analýza spokojenosti příjemců státní sociální podpory s výší dávek a informovaností občanů o možnosti jejich přiznání. Na základě analýzy odpovědí navrhnout řešení.

Postup práce:

1. Zpracovat literární rešerši na dané téma.
2. Provést analýzu jednotlivých vyplacených dávek státní sociální podpory a příspěvků zaměstnavatelům v letech 2012-2014 v okrese Jindřichův Hradec.
3. Vypracovat dotazníkové šetření mezi občany, zhodnocení.
4. Vypracovat dotazníkové šetření mezi zaměstnavateli, zhodnocení.
5. Vypracovat návrhy řešení.

Metody: Rešerše, deskripce odborné literatury a zákona o zaměstnanosti, analýza dat a statistických údajů, dotazníkové šetření.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

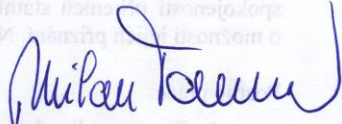
1. BŘESKÁ, Naděžda et al. *Státní sociální podpora*. 14. aktualizované a doplněné vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 224 s. ISBN 978-80-7263-3.
2. KAHOUN, Vilém et al. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vyd. Praha: Triton, 2014. 448 s. ISBN 978-80-7387-733-0.
3. KREBS, Vojtěch et al. *Sociální politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluver ČR, 2010. 544 s. ISBN 978-80-7357-585-4.
4. PRŮŠA, Ladislav, Petr VÍŠEK a Robert JAHODA. *Alchymie nepojistných sociálních dávek*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluver ČR, 2014. 280 s. ISBN 978-80-7478-523-3.
5. TOMEŠ, Igor et al. *Sociální správa*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 298 s. ISBN 978-80-7367-483-0.

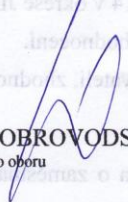
Datum zadání bakalářské práce: duben 2015

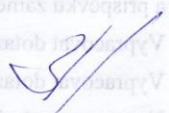
Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2016

Irena ZELINKOVÁ
student

Ing. Milan VENCLÍK, MBA
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Dušan DOBROVODSKÝ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na příspěvky zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, pojistné sociální dávky, kterými jsou podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci a nepojistné sociální dávky, konkrétně na dávky státní sociální podpory. Teoretická část vysvětluje základní pojmy týkající se příspěvků zaměstnavatelům, podpor při nezaměstnanosti a státní sociální podpory. Dále teoretická část charakterizuje jednotlivé příspěvky a dávky. Praktická část se zabývá strukturou a výší vyplacených příspěvků a dávek v letech 2012–2014 v okrese Jindřichův Hradec. V praktické části je také provedeno dotazníkové šetření mezi zaměstnavateli a příjemci sociálních dávek v okrese Jindřichův Hradec. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, které příspěvky zaměstnavatelé využívají a jak jsou spokojeni s jejich výší a dobou poskytování. Dále bylo dotazníkovým šetřením zjištěno, jaké dávky pobírají příjemci sociálních dávek a jak jsou spokojeni s výší dávek, které pobírají. Posledním krokem bylo navržení vlastních doporučení.

Klíčová slova: sociální politika, sociální zabezpečení, příspěvky zaměstnavatelům, podpora v nezaměstnanosti, státní sociální podpora

Abstract

The bachelor thesis concentrates on employment allowance for employers, used for active encouragement of employment, social security benefits such as unemployment and retraining benefits, and other social benefits, namely income support. The theoretical part addresses the key concepts related to employers' allowance, unemployment benefits and income support. Furthermore, it describes the particular benefits and allowances. The practical part deals with the system and amount of allowances and benefits paid out between 2012–2014 in Jindřichův Hradec district. The practical part also includes a questionnaire survey among employers as well as social security beneficiaries in Jindřichův Hradec district. Using questionnaires, I ascertained which allowances employers use and how content they are with the amounts and period of provision. I also ascertained which allowances social security beneficiaries use and how content they are with the amounts. The conclusion consists of a proposal of my own suggestions.

Key words: social policy, social security, allowance for employers, unemployment benefits, income support

OBSAH

1	ÚVOD	10
2	CÍL A METODIKA	12
3	TEORETICKÁ ČÁST	13
3.1	Vývoj sociální politiky ve světě a v České republice	13
3.2	Příspěvky zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti	16
3.2.1	Chráněné pracovní místo	16
3.2.2	Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením	17
3.2.3	Investiční pobídky	18
3.2.4	Veřejně prospěšné práce	18
3.2.5	Společensky účelná pracovní místa	18
3.2.6	Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti	19
3.2.7	Příspěvek na zapracování	19
3.2.8	Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	19
3.3	Pojistné sociální dávky vyplácené ÚP	20
3.3.1	Podpora v nezaměstnanosti	20
3.3.1.1	<i>Podmínky pro poskytnutí podpory v nezaměstnanosti</i>	20
3.3.1.2	<i>Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti</i>	21
3.3.1.3	<i>Výše podpory v nezaměstnanosti</i>	21
3.3.2	Podpora při rekvalifikaci	22
3.3.2.1	<i>Podmínky poskytování podpory při rekvalifikaci</i>	22
3.3.2.2	<i>Doba poskytování podpory při rekvalifikaci</i>	22
3.3.2.3	<i>Výše podpory při rekvalifikaci</i>	22
3.4	Nepojistné sociální dávky vyplácené ÚP – dávky státní sociální podpory	23
3.4.1	Základní pojmy v systému státní sociální podpory	24
3.4.1.1	<i>Oprávněná osoba</i>	24
3.4.1.2	<i>Společně posuzované osoby</i>	24
3.4.1.3	<i>Rozhodný příjem</i>	24

3.4.1.4	<i>Rozhodné období</i>	25
3.4.1.5	<i>Životní a existenční minimum</i>	25
3.4.1.6	<i>Nezaopatřené dítě</i>	26
3.4.1.7	<i>Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání</i>	26
3.4.2	Přídavek na dítě	26
3.4.3	Příspěvek na bydlení	27
3.4.4	Rodičovský příspěvek	28
3.4.5	Porodné	29
3.4.6	Pohřebné	29
3.4.7	Dávky pěstounské péče	29
3.4.7.2	<i>Odměna pěstouna</i>	30
3.4.7.3	<i>Příspěvek při převzetí dítěte</i>	31
3.4.7.4	<i>Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla</i>	31
3.4.7.5	<i>Příspěvek při ukončení pěstounské péče</i>	32
3.5	Ostatní nepojistné sociální dávky vyplácené ÚP	32
3.5.1	Dávky pomoci v hmotné nouzi	32
3.5.1.1	<i>Příspěvek na živobytí</i>	32
3.5.1.2	<i>Doplatek na bydlení</i>	32
3.5.1.3	<i>Mimořádná okamžitá pomoc</i>	33
3.5.2	Příspěvek na péči	33
3.5.3	Dávky pro osoby se zdravotním postižením	33
3.5.3.1	<i>Příspěvek na zvláštní pomůcku</i>	33
3.5.3.2	<i>Příspěvek na mobilitu</i>	33
3.6	Shrnutí teoretické části	34
4	PRAKTICKÁ ČÁST	36
4.1	Okres Jindřichův Hradec	36
4.2	Analýza vyplacených příspěvků zaměstnavatelům v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014	37
4.3	Analýza vyplacených dávek v nezaměstnanosti, dávek SSP a dávek pěstounské péče v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014	39

4.4	Dotazníkové šetření	44
4.5	Výsledky provedeného dotazníkového šetření	44
4.6	Celkové shrnutí dotazníkového šetření.....	65
4.7	Návrhy řešení.....	66
5	ZÁVĚR.....	68
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
7	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ A ZKRATEK.....	73
8	SEZNAM PŘÍLOH	76
9	PŘÍLOHY	77

1 ÚVOD

Pro zlepšení zaměstnanosti, zvláště znevýhodněných osob, jsou v České republice používány různé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Tyto nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou vymezeny v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Mezi nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, kromě rekvalifikace, poradenství a jiných cílených programů k řešení zaměstnanosti, patří také poskytování různých finančních příspěvků zaměstnavatelům. Tyto příspěvky jsou poskytovány při vytváření nových pracovních míst, či zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných nebo jinak na trhu práce znevýhodněných osob. Těmito příspěvky zaměstnavatelům jsou investiční pobídky, kdy je zaměstnavatel hmotně podporován při vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci nebo školení nových zaměstnanců. Dále jsou to veřejně prospěšné práce, které jsou využívány např. při údržbě veřejných prostranství, společensky účelná pracovní místa, která jsou obsazována uchazeči, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Zaměstnavatelům je také poskytován příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program a příspěvek při částečné nezaměstnanosti. Při zaměstnávání osob se zdravotním postižením je rovněž možné získat finanční podporu. Je to příspěvek na chráněné pracovní místo a příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

V České republice má sociální zabezpečení tři základní pilíře. Těmito pilíři jsou sociální pojištění, státní sociální podpora a sociální pomoc. Tyto pilíře se liší financováním, institucemi a jsou každý zaměřen na zabezpečení jiného sociálního rizika. Sociální dávky jsou rozděleny do dvou základních skupin: pojistné a nepojistné.

Pojistnými sociálními dávkami, které vyplácí Úřad práce, jsou podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci. Vyplácení těchto peněžitých dávek se řadí do pasivní politiky zaměstnanosti. Ostatní pojistné dávky, kterými jsou dávky nemocenského pojištění a dávky důchodového pojištění, vyplácí ČSSZ.

Nepojistné sociální dávky, které vyplácí Úřad práce, jsou dávky státní sociální podpory, dávky pěstounské péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením.

System státní sociální podpory funguje od roku 1995. Tyto dávky jsou určeny především rodinám s malými dětmi. Dávky státní sociální podpory se dělí na dávky testované

a netestované na příjem, což znamená, že příjem společně posuzovaných osob nesmí překročit určitou hranici. Dávky testované na příjem jsou přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné. Dávky na příjem netestované jsou rodičovský příspěvek a pohřebné. Do 31. 12. 2012 byly dávkami státní sociální podpory také dávky pěstounské péče. Od 1. 1. 2013 jsou součástí zákona č. 329/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Dávkami pěstounské péče jsou příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvek při ukončení pěstounské péče.

Toto téma jsem zvolila z důvodu, že každý občan se může dostat do tíživé finanční situace a bylo by dobré, kdyby všichni věděli, o jaké sociální dávky si mohou požádat, a kde tuto žádost uplatnit.

2 CÍL A METODIKA

Cílem práce „Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v okrese Jindřichův Hradec“ je identifikovat na základě dat a statistických údajů strukturu a výši příspěvků zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, pojistných sociálních dávek, kterými jsou podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci a dále nepojistných sociálních dávek, konkrétně dávek státní sociální podpory v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014.

Teoretická část bude zaměřena na základní pojmy týkající se dané problematiky. Dále zde budou charakterizovány jednotlivé příspěvky zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti a jednotlivé sociální dávky vyplácené Úřadem práce. Tyto informace budou čerpány z odborné literatury, zákonů, internetových zdrojů a článků v odborných časopisech.

Dalším cílem je identifikovat, jaké příspěvky v rámci aktivní politiky zaměstnanosti zaměstnavatelé využívají, jak jsou spokojeni s jejich výší a dobou poskytování, zda mají k systému příspěvků výhrady a zda se v systému podpor zaměstnavatelům orientují. Poté identifikovat, jaké dávky pobírají příjemci sociálních dávek, jak jsou spokojeni s jejich výší a zda se v systému sociálních dávek orientují. Pro získání potřebných informací bude provedeno dotazníkové šetření. Zaměstnavatelům budou Českou poštou zaslány dotazníky v listinné podobě včetně obálky se zpáteční adresou a známkou, aby bylo zajištěno velké procento návratnosti dotazníků. Pro příjemce sociálních dávek bude dotazníkové šetření provedeno na Úřadě práce v Jindřichově Hradci a zároveň na veřejném prostranství poblíž Úřadu práce v Jindřichově Hradci. Dotazníkové šetření bude také provedeno na Úřadě práce v Dačicích. Příjemcům sociálních dávek budou dotazníky předány v listinné podobě přímo. Získané informace budou zpracovány a vyhodnoceny formou tabulek a grafů. Na základě dotazníkového šetření budou navržena možná řešení na zlepšení stávající situace.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Vývoj sociální politiky ve světě a v České republice

„Výrazy sociální a společnost se odvozují od latinských slov socius a societas. Slovem socius označovali Římané obchodního partnera. Socius byl obchodník spolupracující s jinými obchodníky jako jejich partner a společník. Spolky neboli asociace obchodníků byly societas. Zde je tedy původ dnešních společností nebo obchodních firem a také našeho klíčového slova společnost.“ (Harrington, 2006, s. 28)

Sledujeme-li historii sociálního zabezpečení a sociální péče, respektive pomoci lidem v existenčních a psychologických nesnázích, lze konstatovat, že prvopočátky péče o válečné invalidy, sirotky a vdovy po vojácích lze nalézt již v Antice, naproti tomu vrozeně zdravotně postižení byli segregováni, či dokonce likvidováni. V předkřesťanských společnostech rozhodovaly existenční, materiální a náboženské okolnosti. Postižení a staří lidé, kteří nebyli schopni boje, nemohli pracovat a symbolizovali nepřízeň bohu, představovali zátěž pro společnost. Byli zanecháni bez obživy v divočině, usmrcováni nebo rituálně obětováni. S rozvojem křesťanství postupně docházelo ke změně etických norem a k respektování morálního imperativu vedoucího k pokoře i lásce a pomoci svému bližnímu, opuštěným, slabým a nemocným i k úctě vůči potřebným. Církevní řády provozovaly humanitární činnost v kostelech, kláštorech a špitálech. (Petrášek, 2007, s. 5)

Základ sociálního pojištění a zabezpečení byl položen v 19. století v Německu za Bismarcka. Sociální pojištění bylo založeno částečně na přičinění daného člověka a částečně na sociální solidaritě. Toto pojištění bylo vázáno na pracujícího a jeho rodinné příslušníky. Podobné systémy se rozšířily i do ostatních průmyslových zemí, jako byla Velká Británie, USA aj. Postupně do systému sociálního pojištění začali přispívat i zaměstnavatelé. (Petrášek, 2007, s. 6)

Po druhé světové válce dochází ve většině průmyslově vyspělých netotalitních zemích k vytváření společností na principech občanství, participace občanů a solidarity. Tyto státy, pro něž se užívá pojem „Welfare State“ (anglický pojem Welfare je do češtiny těžko přeložitelný a označuje „blahobyt“ ve smyslu zabezpečení slušného žití v případě sociální potřeby), vycházejí z myšlenky, že sociální podmínky, v nichž občané žijí, nejsou pouze věcí jedinců a rodin, ale i věcí veřejnou. Každému by se mělo dostat jisté, konsensem

podložené, míry podpory v životních situacích, které ho a jeho rodinu potenciálně či fakticky ohrožují nebo znevýhodňují. (Petrášek, 2007, s. 6)

V Československu a ostatních zemích východního bloku se sociální politika ubírala jiným směrem, než ve vyspělých západních zemích. „Profilující charakteristikou sociální politiky, tak jak byla provozována do roku 1989, byl státní paternalismus. Znamenalo to, že stát byl nejenom hlavním financérem a poskytovatelem sociálních služeb, nýbrž že měl (on, nebo spíše propletenec „státostrany“) také monopol na rozhodování o množství zdrojů, vyčleňovaných pro sociální oblast, o povaze a orientaci různých sociálně zabezpečovacích schémat apod.“ (Potůček, 1999, s. 155)

Hlavním úkolem sociální politiky v Československu po roce 1989 bylo vytvoření sociálně únosných podmínek pro přechod k tržnímu hospodářství s cílem zabránění sociálního výbuchu a exploze masové chudoby. Z toho důvodu se úsilí reformátorů soustředilo na vybudování záchranné sítě sloužící těm, kteří v procesu přemísťování mezi státním a soukromým sektorem nebudou úspěšní, to znamená především starým, invalidním a nezaměstnaným občanům, kteří v důsledku vyřazení z trhu práce, nejsou kryti některým z programů sociálního zabezpečení (nemocenská, důchod). Tato síť měla sloužit jako dočasné řešení, poslední možnost pro občany, kterým ostatní zdroje selžou. (Potůček, 1998, s. 34–35)

Jádrem sociální reformy mělo být přebudování zděděných paternalistických institucí sociálního zabezpečení na instituce takového typu, které fungují ve vyspělých západních zemích, které by odpovídaly potřebám tržní ekonomiky. Nové instituce by měly zdůrazňovat hlavně zodpovědnost jedince a jeho rodiny za vlastní sociální situaci a více reflektovat princip pracovní zásluhovosti. (Potůček, 1998, s. 35)

Restrukturalizace sociální politiky v České republice je odrazem výrazné ekonomizace a humanizace života české společnosti, je však nutné poznamenat, že ekonomické aspekty často vítězí nad aspekty humánními či ekologickými. Máme tady výraznou dynamiku individuálního bohatství, což znamená, že existují a mírně se i rozšiřují skupiny občanů, jejichž životní standard je vysoký až nadprůměrný. Zároveň nižší i střední vrstvy a skupiny pod hranicí životního minima jsou dále ohrožovány větší chudobou. Prostupnost společenskými vrstvami je tedy ztížena směrem nahoru, naopak směrem dolů je snadná do té míry, že jsou ohroženy i relativně stabilizované střední vrstvy. (Petrášek, 2007, s. 8)

Sociální péče pramení ze společenské solidarity a je založena na transferech prostředků a služeb ve společnosti. Pojem sociální péče je používán ve stejném smyslu jako sociální pomoc. (Arnoldová, 2001, s. 13)

Stát hraje hlavní roli při formulování sociální politiky jednak proto, že vytváří rámec formální organizace sociální péče, a také proto, že jedině stát rozhoduje o změnách směrů sociální politiky. Schopnost přijímat tato rozhodnutí tvoří část definice státu. (Arnoldová, 2001, s. 13)

Sociální zabezpečení je soubor různých opatření, právních, finančních a organizačních nástrojů. Cílem těchto opatření a nástrojů je kompenzace nepříznivých finančních a sociálních důsledků různých životních situací, ohrožujících uznaná sociální práva občanů. (Potůček, 1999, s. 96)

Fenomén chudoby je v současné době součástí takřka všech sociálních a politických aktérů. To platí i pro politické agendy vlád, multilaterálních institucí a organizací občanské společnosti. (Bathány et al., 2010, s. 14) Stanovení národních prahů chudoby hraje významnou úlohu při formulování jak sociálních, tak i ekonomických politik. (Bathány et al., 2010, s. 58)

Rozsah chudoby v ČR není tak veliký, i když v průběhu 90. let rostla příjmová nerovnost. Vytvořením záchranné sociální sítě počátkem 90. let bylo zajištěno, aby se v průběhu ekonomické transformace velké skupiny lidí nepropadly do chudoby. Tím se stala transformace sociálně průchodnou. Hranice chudoby je v České republice životní minimum. (Arnoldová, 2001, s. 131)

Sociální problémy negativně ovlivňují kvalitu života postižených jedinců a populací. Dále sociální problémy znamenají dysfunkci a poruchu rovnováhy společnosti, například chybějící schopnost integrace a narušení sociální nebo ekonomické spravedlnosti. (Wüllenweber, 2004, s. 13)

Sociální politika úzce souvisí s hospodářskou politikou. Tato provázanost vychází z poznání, že každé hospodářsko-politické opatření má nějaké sociální dopady a naopak. Aby bylo docíleno působivé sociální politiky, je nutná vysoká výkonnost ekonomiky, tedy i účinná hospodářská politika. Dobrá hospodářská politika napomáhá produkci zdrojů, které jsou základem financování sociální politiky. Sociální politiku lze charakterizovat jako soubor různých opatření, která mají směřovat ke zlepšení životních podmínek obyvatel

a k zabezpečení sociálního smíru v rámci hospodářských a politických možností určité země. (Kliková et al., 2012, s. 211–212)

Efektivnost sociální politiky lze posuzovat podle dvou hledisek. První hledisko zohledňuje vztah mezi realizací cílů sociální politiky a náklady vynaloženými za účelem dosažení těchto cílů. Kritériem efektivity jsou v tomto případě minimální náklady. Druhé hledisko zdůrazňuje vztah sociální politiky k ekonomickému systému, kdy v tomto případě je kritériem efektivity systémová konformita navrhovaných a používaných opatření. Aby byla v tržní ekonomice sociální politika konformní, nesmí narušovat funkci trhu. S tímto požadavkem by měla být sociální opatření poskytována pouze tehdy, když rušivě nezasahují do tržního mechanismu. (Kliková et al., 2012, s. 214)

Sociální politika je součástí sdílené pravomoci Evropské unie a členských států. To znamená, že pravomoc přijímat právní akty v oblasti sociální politiky má jednak EU, jednak i členské státy. Pravomoci členských států jsou rozsáhlé, naopak pravomoci EU dosti omezené. Dokazuje to skutečnost, že sociální politika je na úrovni jednotlivých členských států realizována účinněji než na úrovni EU. (Kliková et al., 2012, s. 220)

3.2 Příspěvky zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti

3.2.1 Chráněné pracovní místo

Jedním z účinných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti je zřizování chráněných pracovních míst a chráněných pracovních dílen pro osoby se zdravotním postižením. (Tomeš et al., 2009, s. 223) Chráněné pracovní místo je místo, které zřídí zaměstnavatel pro osobu se zdravotním postižením. Toto místo se zřizuje na základě dohody mezi zaměstnavatelem a místně příslušným Úřadem práce. Na takto zřízené pracovní místo Úřad práce poskytuje zaměstnavateli příspěvek. Takto vytvořené pracovní místo musí být osobou se zdravotním postižením obsazeno minimálně tři roky.

Příspěvek na chráněné pracovní místo činí maximálně osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství. Pro osobu s těžším zdravotním postižením činí tento příspěvek maximálně dvanásobek průměrné mzdy. Pokud zaměstnavatel na základě jedné dohody zřídí deset a více chráněných míst, pak může příspěvek činit maximálně desetinásobek

průměrné mzdy a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek průměrné mzdy.

Tyto příspěvky obdrží zaměstnavatel pouze za podmínky, že nemá daňové nedoplatky, nedoplatky a penále na sociálním zabezpečení, zdravotním pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. (Tomeš et al., 2009, s. 224)

Úřad práce může na zřízené nebo vymezené chráněné pracovní místo poskytnout na základě dohody se zaměstnavatelem i příspěvek na částečnou úhradu nákladů chráněného pracovního místa. Tento příspěvek může obdržet i osoba samostatně výdělečně činná, která je osobou se zdravotním pojištěním. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa může činit ročně nejvýše 48 000 Kč. (Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 76)

3.2.2 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Mezi další formy podpory zaměstnavatelů, kteří vytváří nová pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením, patří různé druhy příspěvků či dotací na činnost, která je spojená se zaměstnáváním těchto osob. (Tomeš et al., 2009, s. 225)

Pokud zaměstnavatel zaměstnává na chráněných pracovních místech více jak 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu všech zaměstnanců, je mu poskytnuta částečná úhrada vynaložených prostředků na mzdy nebo platy. Zaměstnavateli jsou hrazeny vynaložené prostředky na mzdy a platy v měsíční výši 75 % takto skutečně vynaložených prostředků, včetně pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které odvede zaměstnavatel z těchto mezd za sebe. Nejvýše tento příspěvek činí měsíčně 8 000 Kč při zaměstnávání osob invalidních v prvním, druhém nebo třetím stupni a 5 000 Kč při zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných.

Jak je uvedeno v zákoně, po uplynutí dvanácti měsíců ode dne obsazení chráněného pracovního místa nebo ode dne vymezení tohoto místa může zaměstnavatel v žádosti o příspěvek za následující kalendářní čtvrtletí uplatnit nárok na zvýšení příspěvku o částku odpovídající dalším prokázaným vynaloženým nákladům na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o příspěvek žádá, maximálně to může být o 2 000 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance, který je osobou invalidní v prvním, druhém nebo třetím stupni a 1 000 Kč za osobu zdravotně znevýhodněnou. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 78)

3.2.3 Investiční pobídky

Investiční pobídky jsou nástrojem, jímž se u zaměstnavatele, kterému bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky, hmotně podporuje vytváření nových pracovních míst, rekvalifikace a školení nových zaměstnanců. Tato podpora se poskytuje pouze zaměstnavateli, který vytváří pracovní místa v oblasti, ve které je průměrný podíl nezaměstnanosti za dvě ukončená pololetí předcházející datu předložení záměru zaměstnavatele získat investiční pobídky minimálně o 25 % vyšší než průměrný podíl nezaměstnanosti v České republice. Tato hmotná podpora je zaměstnavateli poskytnuta jako částečná úhrada nákladů, které byly skutečně vynaloženy. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 111)

3.2.4 Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti, které spočívají zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních a jiných obecně prospěšných institucí. Tyto pracovní příležitosti vytváří zaměstnavatel nejdéle na 24 kalendářních měsíců po sobě jdoucích, a to opakovaně, k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání. Tyto pracovní příležitosti jsou vytvářeny na základě dohody s Úřadem práce. Úřad práce může poskytnout zaměstnavateli příspěvek až do výše skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy, včetně pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl za tyto zaměstnance. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 112)

3.2.5 Společensky účelná pracovní místa

Společensky účelná pracovní místa jsou dle zákona místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s Úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým se nepodaří zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Tímto místem je i pracovní místo, které zřídil po dohodě s Úřadem práce uchazeč o zaměstnání, který bude vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na tato místa může Úřad práce poskytnout příspěvek. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 113)

Výše příspěvku na zřízení společensky účelného pracovního místa je odvozen od míry nezaměstnanosti v daném okrese a od počtu takto vytvořených míst. Podle toho maximální výše příspěvku činí čtyřnásobek až osminásobek průměrné mzdy za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Příspěvek na tato místa může být poskytován až do výše

vynaložených prostředků na mzdy nebo platy, včetně pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které zaměstnavatel odvedl za sebe za tyto zaměstnance. (Kahoun et al., 2013, s. 441) Příspěvek lze poskytovat nejdéle po dobu 12 měsíců.

3.2.6 Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti

Tento příspěvek může Úřad práce poskytnout zaměstnavateli, který vyplácí zaměstnancům mzdu, nikoliv plat (plat poskytuje např. stát, samospráva). Příspěvek může být poskytnut na základě dohody Úřadu práce se zaměstnavatelem, po předchozím souhlasu vlády. Částečná nezaměstnanost může nastat tehdy, když zaměstnavatel z důvodu dočasného omezení odbytu výrobků nebo omezením poptávky po službách nemůže zaměstnanci přidělovat práci v rozsahu týdenní pracovní doby. Dále také pokud musí být přerušena práce v důsledku nepříznivých povětrnostních vlivů. Výše příspěvku je 20 % průměrné mzdy zaměstnance, maximálně 0,125násobek průměrné mzdy v národním hospodářství. Příspěvek se poskytuje maximálně po dobu trvání překážky v práci, nejdéle 6 měsíců s možností jednoho opakování o stejnou dobu.

3.2.7 Příspěvek na zapracování

Příspěvek na zapracování může Úřad práce poskytnout zaměstnavateli na základě dohody, pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru takového uchazeče o zaměstnání, kterému krajská pobočka Úřadu práce věnuje zvýšenou péči. Příspěvek se poskytuje maximálně na dobu 3 měsíců. Měsíční příspěvek na jednu fyzickou osobu, která se zapracovává, může činit maximálně polovinu minimální mzdy. (Kahoun et al., 2013, s. 441)

3.2.8 Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program může Úřad práce poskytnout zaměstnavateli na základě dohody, v případě, že zaměstnavatel přechází na nový podnikatelský program a z tohoto důvodu nemůže zabezpečit pro zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. Tento příspěvek může být poskytován na částečnou úhradu náhrady mzdy, která zaměstnancům přísluší podle pracovněprávních předpisů. Maximální délka poskytování příspěvku je 6 měsíců. Výše měsíčního příspěvku na jednoho zaměstnance může činit maximálně polovinu minimální mzdy. (Kahoun et al., 2013, s. 442)

3.3 Pojistné sociální dávky vyplácené ÚP

3.3.1 Podpora v nezaměstnanosti

Podporu v nezaměstnanosti mohou dostat jen uchazeči o zaměstnání, nikoliv zájemci o zaměstnání. O přiznání podpory v nezaměstnanosti rozhoduje na základě podané písemné žádosti příslušná krajská pobočka Úřadu práce ve správním řízení. (Kahoun et al., 2013, s. 433)

3.3.1.1 Podmínky pro poskytnutí podpory v nezaměstnanosti

Aby byla uchazeči o zaměstnání přiznána podpora v nezaměstnanosti, musí splňovat několik podmínek. Jednak musí v rozhodném období (tj. v posledních 2 letech) před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vykonávat zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, kterými získá dobu důchodového pojištění alespoň dvanáct měsíců. Dále s ním v posledních šesti měsících před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání nesmí zaměstnavatel ukončit pracovní poměr pro porušení pracovních povinností zvláště hrubým způsobem, nesmí být poživitelem starobního důchodu a musí Úřad práce o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti písemně požádat. Překážkami v poskytování podpory v nezaměstnanosti je také výsluhový příspěvek, který je vyšší, než by byla podpora v nezaměstnanosti, výdělečná činnost z níž měsíční výdělek přesáhne polovinu minimální mzdy a některé další specifické důvody uvedené v zákoně o zaměstnanosti.

Zákon uvádí, že rozhodným obdobím pro posuzování nároků na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci jsou poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 41)

Podmínka dvanácti měsíců zaměstnání je splněna v rozhodném období i započítáním tzv. náhradní doby zaměstnání. Do předchozího zaměstnání není započítána doba zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti vykonávaných v době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a zaměstnání krátkodobé. Překrývají-li se doba zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti a náhradní doba zaměstnání, pak se započítává pouze doba zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti. (Petrášek, 2007, s. 81)

Náhradními dobami zaměstnání jsou:

- a) příprava osoby se zdravotním postižením k práci
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

- c) osobní péče o dítě ve věku do 4 let
- d) osobní péče o fyzickou osobu, které se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve 2., 3. a 4. stupni (musí trvale žít s uchazečem o zaměstnání nebo být osobou blízkou)
- e) výkon dlouhodobé dobrovolnické služby
- f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let závislou na pomoci jiné osoby ve stupni 1.

3.3.1.2 Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti

Doba, po kterou je uchazeči o zaměstnání poskytována podpora v nezaměstnanosti, se nazývá podpůrčí doba a je závislá na věku uchazeče.

Podpůrčí doba uchazeče o zaměstnání:

- a) 5 měsíců (do 50 let)
- b) 8 měsíců (50 až 55 let)
- c) 11 měsíců (nad 55 let)

Uchazeči o zaměstnání, kterému podle jiných právních předpisů náleží z posledního zaměstnání odstupné, odbytné nebo odchodné se podpora v nezaměstnanosti poskytne až po uplynutí doby, která odpovídá výši odstupného, odbytného nebo odchodného. (Zákon č. 435/2004 Sb., § 44a)

3.3.1.3 Výše podpory v nezaměstnanosti

Výše podpory v nezaměstnanosti se stanoví procentní sazbou z průměrného čistého výdělku z posledního zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období u uchazeče, který vykonával samostatnou výdělečnou činnost.

Procentní sazba (sazba):

- a) první 2 měsíce 65 %
- b) další 2 měsíce 50 %
- c) zbytek podpůrčí doby 45 %

Ukončí-li zaměstnanec pracovní poměr sám nebo dohodou bez vážných důvodů (vážnými důvody jsou např. organizační důvody, zdravotní důvody, péče o dítě), činí procentní sazba po celou podpůrčí dobu 45 %.

Maximální výše podpory v nezaměstnanosti je 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku, který předcházel kalendářnímu roku, ve kterém byla žádost o podporu nezaměstnanosti podána. (Petrášek, 2007, s. 83)

Uchazeči o zaměstnání, jenž splnil podmínku zaměstnání započtením náhradní doby, je podpora stanovena z průměrné mzdy v národním hospodářství. Její výše je za první dva měsíce 0,15násobek, další dva měsíce 0,12násobek a za zbývající podpůrnou dobu 0,11násobek této průměrné mzdy. (Kahoun et al., 2013, s. 436)

3.3.2 Podpora při rekvalifikaci

Podporu při rekvalifikaci pobírá uchazeč o zaměstnání účastníci se rekvalifikace. Rekvalifikace je nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti dle zákona o zaměstnanosti.

3.3.2.1 Podmínky poskytování podpory při rekvalifikaci

Nárok na podporu při rekvalifikaci má uchazeč o zaměstnání účastníci se rekvalifikace, kterou zabezpečuje krajská pobočka Úřadu práce, a ke dni, k němuž má být podpora při rekvalifikaci přiznána, není poživatel starobního důchodu. (Kahoun et al., 2013, s. 436) Rozhodným obdobím při posuzování nároku jsou dva roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

3.3.2.2 Doba poskytování podpory při rekvalifikaci

Podporu při rekvalifikaci uchazeč o zaměstnání pobírá celou dobu trvání rekvalifikace. Podpora při rekvalifikaci není uchazeči poskytována po dobu pobírání starobního důchodu, po dobu pobírání dávek nemocenského pojištění a po dobu vazby. (Kahoun et al., 2013, s. 437)

3.3.2.3 Výše podpory při rekvalifikaci

Výše podpory při rekvalifikaci se stanoví procentní sazbou z průměrného čistého výdělku z posledního zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období u uchazeče, který vykonával samostatnou výdělečnou činnost. Procentní sazba činí 60 % po celou dobu trvání rekvalifikace. (Kahoun et al., 2013, s. 437)

Maximální výše podpory při rekvalifikaci je 0,65násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku, který předcházel kalendářnímu roku, ve kterém uchazeč o zaměstnání nastoupil na rekvalifikaci. (Petrášek, 2007, s. 83)

Uchazeči o zaměstnání, jenž splnil podmínku zaměstnání započtením náhradní doby, je podpora při rekvalifikaci stanovena z průměrné mzdy v národním hospodářství. Její výše je po celou dobu rekvalifikace 0,14násobek této průměrné mzdy. (Kahoun et al., 2013, s. 437)

3.4 Nepojistné sociální dávky vyplácené ÚP – dávky státní sociální podpory

„Vývoj systému státní sociální podpory dospěl po řadě problematických rozhodnutí (po 65 novelách) k zásadní změně od původního záměru odklonem od úspěšného preventivního působení. Přídavek na děti se stal jen „chudinskou dávkou,“ rodičovský příspěvek podporuje rodinu do 4 let věku dítěte a nepomáhá řešit chudobu, natož náklady na děti rostoucí s věkem a vzděláním.“ (Průša, Víšek a Jahoda, 2014, s. 228)

Dávky poskytované dnes v systému státní sociální podpory, byly do roku 1995 poskytovány z různých sociálních systémů a jejich právní úprava byla nepřehledná. V souvislosti s valorizačními úpravami byly proto v 90. letech měněny základní principy jejich konstrukce tak, aby zavedení systému státní sociální podpory do praxe bylo co nejjednodušší. (Průša, Víšek a Jahoda, 2014, s. 21)

Ve struktuře výdajů na dávky státní sociální podpory došlo postupně v letech 1990–2013 k velkým změnám. Podstatně klesl objem výdajů na přídavek na dítě a sociální příplatek (včetně státního vyrovnávacího příspěvku předcházejícího této dávce – od 1. 1. 2012 byl sociální příplatek zrušen), naopak výrazně narostly výdaje na rodičovský příspěvek a na příspěvek na bydlení (včetně souvisejících dávek). (Průša, Víšek a Jahoda, 2014, s. 24)

Vytvoření systému státní sociální podpory bylo svým pojetím, rozsahem a technickým řešením nejvýznamnějším transformačním opatřením v rekonstrukci systému sociálního zabezpečení v 90. letech dvacátého století. Dále došlo i ke změně plátce dávek, které byly do té doby vypláceny zaměstnavateli a okresními správami sociálního zabezpečení. Protože přechod k adresnému systému je provázen sledováním a vyhodnocováním většího množství údajů, bylo nutné pověřit výplatou těchto dávek orgány státní správy. (Průša, Víšek a Jahoda, 2014, s. 27)

System státní sociální podpory funguje od roku 1995. Tyto dávky jsou určeny především rodinám s nízkými příjmy, které mají malé děti. V současné době zůstalo v systému pět dávek. Tyto se dělí na dávky testované na příjem a netestované na příjem. To znamená, že

příjem společně posuzovaných osob nesmí překročit určitou hranici. Mezi dávky testované na příjem patří přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné. Mezi dávky netestované na příjem patří rodičovský příspěvek a pohřebné (do 31.12 2012 sem patřily také dávky pěstounské péče). Dále se dávky dělí ještě na jednorázové a opakované.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, dává komplexní hmotněprávní úpravu systému státní sociální podpory. (Kahoun et al., 2013, s. 305) Se zákonem o státní sociální podpoře má souvislost celá řada dalších zákonů a předpisů.

Státní sociální podpora je takový sociální systém, z něhož jsou poskytovány státní sociální dávky určené především pro děti nebo rodiny s dětmi a v některých dalších sociálních situacích. Jelikož se jedná o státní sociální systém, hradí náklady na státní sociální podporu v celém rozsahu stát. Stát tedy hradí nejen náklady na dávky samotné, ale i náklady vznikající v souvislosti s řízením o tyto dávky. (Břeská et al., 2012, s. 15)

3.4.1 Základní pojmy v systému státní sociální podpory

3.4.1.1 *Oprávněná osoba*

Oprávněná osoba je osoba hlášená na území České republiky k trvalému pobytu, nebo osoba, která je hlášena k trvalému pobytu podle zvláštních předpisů. U přídavku na dítě je touto osobou dítě, u příspěvku na bydlení je to osoba, která je nájemcem nebo vlastníkem bytu či obytné místnosti. U ostatních dávek státní sociální podpory jsou to rodiče nebo osoby, které se za rodiče dle zákona považují. (Kahoun et al., 2013, s. 306)

3.4.1.2 *Společně posuzované osoby*

Společně posuzované osoby jsou k oprávněným osobám nezaopatřené děti, nezaopatřené děti a rodiče těchto dětí, osoby, kterým byly nezaopatřené děti svěřené do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, manžel rodiče nebo uvedené osoby, vdovec nebo vdova po rodiči, druh, družka nebo partner a partnerka tohoto rodiče. (Kahoun et al., 2013, s. 306)

3.4.1.3 *Rozhodný příjem*

Rozhodným příjmem je měsíční průměr příjmů rodiny, který připadá na rozhodné období. Měsíční průměr příjmů rodiny je stanoven jako součet jednotlivých měsíčních průměrů

příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. (Kahoun et al., 2013, s. 306) Těmito příjmy jsou příjmy, které jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob a nejsou osvobozené od této daně. Dále jsou to dávky nemocenského a důchodového pojištění, podpora v nezaměstnanosti a rekvalifikaci. Pro posouzení nároku na přídavek na dítě a příspěvek na bydlení je to rodičovský příspěvek a pro posouzení nároku na příspěvek na bydlení je to přídavek na dítě. Tyto příjmy jsou v § 5 zákona o SSP přesně vymezeny, jiné příjmy do příjmu rozhodného tedy nelze zahrnout.

3.4.1.4 Rozhodné období

Rozhodné období je buď kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, do kterého spadá začátek období, na něž se žádost podává a za něž se prokazuje rozhodný příjem (přídavek na dítě), nebo období kalendářního čtvrtletí předcházejícího kalendářnímu čtvrtletí, na které se podává žádost (příspěvek na bydlení a porodné). (Kahoun et al., 2013, s. 307)

3.4.1.5 Životní a existenční minimum

„V obecném smyslu se životním minimem rozumí takový soubor statků a služeb, který umožňuje jedinci, rodině nebo domácnosti uspokojovat potřeby v rozsahu, jaký společnost v dané etapě uznává za minimálně nezbytný.“ (Arnoldová, 2012, s. 44)

Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů pro zabezpečení výživy a ostatních základních osobních potřeb. Existenční minimum je minimální hranice příjmů považovaná za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Nárok na dávku vzniká, pokud příjem nepřesahuje částku životního minima rodiny vynásobenou koeficientem příslušné dávky. (Kahoun et al., 2013, s. 307) Do částky životního minima nejsou zahrnuty nezbytné náklady na bydlení. Vláda může částky životního minima k 1. lednu nařízením vlády zvýšit.

a) Životní minimum jednotlivce: 3 410 Kč

b) Životní minimum společně posuzovaných osob (Tabulka 1):

Tabulka 1 Částky životního minima společně posuzovaných osob platné od ledna 2012

Osoba 1. v pořadí, nejde-li o nezaopatřené dítě	3 140 Kč/měs.
Osoba 2., či další v pořadí od 15 let, nejde-li o nezaopatřené dítě	2 830 Kč/měs.
Nezaopatřené dítě od 15 do 26 let	2 450 Kč/měs.
Nezaopatřené dítě od 6 do 15 let	2 140 Kč/měs.
Nezaopatřené dítě do 6 let	1 740 Kč/měs.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zákona č. 110/2006 Sb., § 2, § 3)

3.4.1.6 *Nezaopatřené dítě*

Za nezaopatřené dítě se považuje dítě do skončení povinné školní docházky, bez ohledu na další skutečnosti (věk dítěte, zdravotní stav apod.). Po skončení povinné školní docházky už dítě, aby je bylo možné považovat za nezaopatřené, musí splňovat zákonem stanovené podmínky. Musí splňovat buď podmínku soustavné přípravy na budoucí povolání, nebo musí existovat zdravotní důvody, pro které se nemůže připravovat na budoucí povolání, či nemůže vykonávat výdělečnou činnost. Dítě se považuje za nezaopatřené nejvýše do dosažení 26 let věku. (Břeská et al., 2012, s. 62)

3.4.1.7 *Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání*

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se dle zákona o SSP považuje (Kahoun et al., 2013, s. 309):

- studium na středních a vysokých školách v ČR, s výjimkou studia za trvání služebního poměru a studia na středních školách formou dálkového, distančního nebo kombinovaného studia za předpokladu, že je dítě za trvání takového studia na střední škole výdělečně činné, popřípadě má nárok na podporu v nezaměstnanosti a rekvalifikaci
- teoretická a praktická příprava na zaměstnání u osob se zdravotním postižením, prováděná dle zákona o zaměstnanosti
- studium na středních a vysokých školách v cizině, pokud je podle rozhodnutí MŠMT ČR postaveno na roveň studiu v ČR.

3.4.2 *Přídavek na dítě*

Základní dávka státní sociální podpory je přídavek na dítě. Je to dlouhodobá dávka, která se poskytuje rodinám s dětmi s cílem pomoci těmto rodinám s krytím nákladů spojených

s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. (Krebs et al., 2010, s. 274) Oprávněná osoba je nezaopatřené dítě. Nárok na tuto dávku vzniká, pokud rozhodný příjem rodiny nepřesahuje částku životního minima rodiny vynásobený koeficientem 2,4. (Kahoun et al., 2013, s. 315) Při poskytování dávky se testuje příjem rodiny v předchozím kalendářním roce (Krebs et al., 2010, s. 274) Pokud je dítě nezletilé, je přídavek na dítě vyplácen tomu, kdo má dítě v přímém zaopatření. Zletilému dítěti je přídavek na dítě vyplácen přímo.

Tabulka 2 Výše přídavku na dítě (od ledna 2010)

Dítě do 6 let	500 Kč/měs.
Dítě od 6 do 15 let	610 Kč/měs.
Dítě od 15 do 26 let	700 Kč/měs.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z Břeská et al., 2012, s. 85

3.4.3 Příspěvek na bydlení

Touto dávkou je státem přispíváno na náklady na bydlení rodinám i jednotlivcům, kteří mají nízké příjmy bez ohledu na to, zda se jedná o byt obecní, družstevní, v soukromém vlastnictví nebo bydlení ve vlastním domě či bytě. (Kahoun et al., 2013, s. 316) Za rodinu se pro účely příspěvku na bydlení považují všechny osoby hlášené v témže bytě k trvalému pobytu s tím, že orgán rozhodující o dávce může v případě, když některá ze společně posuzovaných osob nejméně tři měsíce byt prokazatelně neužívá rozhodnout, že se k takové osobě jak pro nárok, tak pro výši dávky nepřihlíží. (Břeská et al., 2012, s. 91)

Nárok má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, pokud 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a rovněž těchto 30 % či 35 % příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem o státní sociální podpoře. (Kahoun et al., 2013, s. 316) Pro přiznání dávky se posuzuje příjem kalendářního čtvrtletí, které předchází čtvrtletí, za které je podávána žádost o dávku.

Hranice maximálních příjmů rodiny se neodvívá od životního minima rodiny, ale využívá se pouze při stanovení výše této dávky. Pro stanovení nároku se výše příjmů vynásobená koeficientem 0,30 (v Praze 0,35) začne porovnávat s dvojitou částkou, tj. s náklady na bydlení a s normativními náklady na bydlení. Současně musí být splněno, že rozhodný příjem rodiny je nižší než náklady na bydlení nebo nižší či roven normativním nákladům na bydlení. Tyto dvě podmínky musí být splněny současně, jinak nárok na dávku nevzniká. (Kahoun et al., 2013, s. 316)

Náklady na bydlení jsou tvořeny reálnými náklady oprávněné osoby, které vznikají provozem a užíváním bytu. Pokud je byt užíván na základě nájemní smlouvy, dokládá se skutečně uhrazené nájemné. U bytů družstevních a bytů vlastníků se nájemné uhrazuje tzv. srovnatelnými náklady, tedy paušálními částkami, jejichž výše je stanovena podle počtu společně posuzovaných osob. Dále se k těmto částkám započítávají náklady na plyn, elektřinu, vodné, stočné a odvoz odpadu (skutečnou částkou). U bytů s centrálním vytápěním se započítává skutečná částka. U bytů využívajících pevných paliv se částka stanoví paušálem podle počtu společně posuzovaných osob. (Kahoun et al., 2013, s. 317) Náklady na bydlení uvedené v § 25 zákona o SSP jsou zvyšovány k 1. lednu nařízením vlády.

Podkladem pro určení částky u normativních nákladů na bydlení je počet společně posuzovaných osob a dále počet obyvatel obce, kde se nachází předmětný byt či dům, na který je příspěvek požadován. Konkrétní měsíční částky normativních nákladů na bydlení jsou uvedeny v § 26 zákona o SSP zvlášť pro byty nájemní a zvlášť pro byty družstevní. (Kahoun et al., 2013, s. 317) Částky normativních nákladů na bydlení jsou zvyšovány od 1. ledna nařízením vlády.

3.4.4 Rodičovský příspěvek

Délku pobírání rodičovského příspěvku a jeho výši si mohou rodiče pružně zvolit. Celková částka, která může být vyčerpána, činí 220 000 Kč, a to nejdéle do čtyř let věku dítěte.

Výši příspěvku je možno změnit jednou za tři měsíce. Jeho výše je limitována výší peněžité pomoci v mateřství, tedy 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu, nejvýše může činit 11 500 Kč za měsíc. (Kahoun et al., 2013, s. 320)

Maximální měsíční výše rodičovského příspěvku je stanovena v návaznosti na denní vyměřovací základ: pokud 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu je nižší nebo rovno 7 600 Kč, rodičovský příspěvek může činit maximálně 7 600 Kč; pokud 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu převyšuje 7 600 Kč je výše rodičovského příspěvku omezena touto částkou, maximálně výše rodičovského příspěvku činí 11 500 Kč měsíčně. Z toho plyne, že maximální doba pobírání této dávky je 20 měsíců. Pokud ani jednomu z rodičů není možné vyměřovací základ stanovit, náleží rodičovský příspěvek v pevných částkách 7 600 Kč měsíčně do konce 9. měsíce věku a následně ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte. (Kahoun et al., 2013, s. 320)

Ministerstvo chystá úpravu rodičovského příspěvku. V současné době ho mohou rodiče čerpat v rozmezí nejméně dvou a maximálně čtyř let věku dítěte, přičemž dvouletá varianta je jen pro lidi s určitou výší příjmu. „Chceme zvýšit flexibilitu a umožnit čerpání mezi šesti měsíci až dvěma lety věku dítěte. Částka bude tvořit maximálně 70 procent hrubé mzdy a bude se také odvíjet od výše příjmu. Rodičovský příspěvek samozřejmě nemůže být vyšší než předchozí plat,“ říká ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová. (Práce a sociální politika, 2015, s. 1–2)

3.4.5 Porodné

Před 1. lednem 2015 měla nárok na porodné rodina, které se narodilo první živé dítě a jejíž příjem v kalendářním čtvrtletí předcházející narození dítěte byl nižší než 2,4 násobek životního minima této rodiny. Výše porodného činila 13 000 Kč na první živě narozené dítě. Narodilo-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti, výše porodného činila 19 500 Kč. (Ministerstvo práce a sociálních věcí)

Od 1. ledna 2015 má nárok na porodné žena, která porodila první nebo druhé živé dítě, pokud nepřevyšuje rozhodný příjem rodiny součet částky životního minima rodiny a koeficientu 2,7. (Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, § 44) Rozhodným příjmem pro přiznání porodného je příjem za čtvrtletí, předcházející tomu čtvrtletí, v němž se dítě narodilo. V případě úmrtí matky má na porodné nárok otec dítěte. Na porodné má nárok také osoba, která převezme dítě mladší, než jeden rok do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Výše porodného na první dítě je 13 000 Kč a na druhé dítě 10 000 Kč.

3.4.6 Pohřebné

Pohřebné náleží jen osobě, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodič nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že osoba zemřelá měla ke dni úmrtí trvalý pobyt v ČR. Výše pohřebného je 5 000 Kč. (Krebs et al., 2010, s. 282)

3.4.7 Dávky pěstounské péče

Do 31. 12. 2012 byly součástí systému státní sociální podpory také dávky pěstounské péče, coby další typ dávkové pomoci. Od 1. 1. 2013 jsou součástí zákona č. 329/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. (Kahoun et al., 2013, s. 321)

3.4.7.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě, které je svěřené do pěstounské péče. Nárok je dítěti zachován i po dosažení zletilosti, nejdéle do 26 let věku, pokud jde o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího SSP, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující. (Kahoun et al., 2013, s. 322)

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí (Tabulka 3):

Tabulka 3 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Dítě ve věku do 6 let	4 500 Kč/měs.
Dítě ve věku od 6 do 12 let	5 550 Kč/měs.
Dítě ve věku od 12 do 18 let	6 350 Kč/měs.
Dítě ve věku od 18 do 26 let	6 600 Kč/měs.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zákona č. 359/1999 Sb., § 47f

Pokud jde o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí příspěvek na úhradu potřeb dítěte (Tabulka 4):

Tabulka 4 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte závislého na péči

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti 1 (lehká závislost)	Dítě ve stupni závislosti 2 (středně těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti 3 (těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti 4 (úplná závislost)
Do 6 let	4 650 Kč/měs.	5 550 Kč/měs.	5 900 Kč/měs.	6 400 Kč/měs.
6 až 12 let	5 650 Kč/měs.	6 800 Kč/měs.	7 250 Kč/měs.	7 850 Kč/měs.
12 až 18 let	6 450 Kč/měs.	7 800 Kč/měs.	8 300 Kč/měs.	8 700 Kč/měs.
18 až 26 let	6 750 Kč/měs.	8 100 Kč/měs.	8 600 Kč/měs.	9 000 Kč/měs.

Zdroj: Zákon č. 359/1999 Sb., § 47f

3.4.7.2 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující i osoba v evidenci, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb, a to i po dosažení zletilosti dítěte. (Kahoun et al., 2013, s. 323)

V případě manželů náleží tato dávka jenom jednomu z nich.

Výše odměny pěstouna za kalendářní měsíc činí:

- a) **8 000 Kč**, je-li pečováno o 1 dítě
- b) **12 000 Kč**, je-li pečováno o 2 děti
- c) **20 000 Kč**, je-li pečováno alespoň o 3 děti, je-li pečováno alespoň o 1 dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni 2 nebo ve stupni 3 či ve stupni 4, jde-li o osobu v evidenci, a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě
- d) **24 000 Kč**, pečuje-li pěstoun alespoň o 1 dítě, které mu bylo svěřeno na přechodnou dobu, a toto dítě je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni 2 nebo ve stupni 3 či ve stupni 4

Za každé další dítě svěřené do péče se odměna pěstouna zvyšuje vždy o 4 000 Kč. (Kahoun et al., 2013, s. 323)

Odměna pěstouna je pro účely zákonů upravující daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na úrazové pojištění a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považována za příjem ze závislé činnosti. (Kahoun et al., 2013, s. 323)

3.4.7.3 Příspěvek při převzetí dítěte

Účelem příspěvku při převzetí dítěte je přispět na nákup věcí, které potřebuje dítě přicházející do náhradní rodinné péče. Výše příspěvku je stanovena pevnými částkami, a to dle věku dítěte. (Krebs et al., 2010, s. 281)

Výše příspěvku při převzetí dítěte činí (Tabulka 5):

Tabulka 5 Příspěvek při převzetí dítěte

Dítě do 6 let	8 000 Kč
Dítě od 6 do 12 let	9 000 Kč
Dítě od 12 do 18 let	10 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z Kahoun et al., 2013, s. 324

3.4.7.4 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na tento příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči alespoň 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, které osobě pečující zakládají nárok na odměnu pěstouna. Výše tohoto příspěvku činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, maximálně

100 000 Kč. Toto motorové vozidlo nesmí být používáno k výdělečné činnosti. (Kahoun et al., 2013, s. 324)

3.4.7.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla v den dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku je 25 000 Kč. (Zákon č 359/1999 Sb., § 47h)

3.5 Ostatní nepojistné sociální dávky vyplácené ÚP

Od 1. ledna 2012 Úřady práce vyplácejí kromě podpor v nezaměstnanosti, podpor při rekvalifikaci a dávek státní sociální podpory také dávky sociální pomoci. Dříve celá tato agenda, včetně vyplácení příslušných dávek náležela obecním úřadům.

Dávky sociální pomoci jsou dávky poskytované státem ze svého rozpočtu nízkopříjmovým potřebným osobám a rodinám. Jde o nástroj solidarity projevované převodem prostředků v rámci přerozdělování. (Tomeš et al., 2009, s. 271)

3.5.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi

3.5.1.1 Příspěvek na živobytí

Nárok na tuto dávku má osoba nacházející se v hmotné nouzi, jestliže příjem její nebo společně posuzovaných osob, nedosahuje tzv. částky živobytí posuzovaných osob. Za osobu v hmotné nouzi je považována osoba, jejíž příjem, po odečtení přiměřených nákladů na bydlení, nedosahuje částky živobytí a tento příjem si z vážných důvodů nemůže zvýšit vlastním přičiněním. (Kahoun et al., 2013, s. 353) Výše příspěvku, který je dávkou opakující se, činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí osoby a jejím příjmem. Pokud se jedná o osobu společně posuzovanou s jinými, jde o rozdíl mezi částkou živobytí společně posuzovaných osob a jejich příjmem. (Kahoun et al., 2013, s. 354)

3.5.1.2 Doplátek na bydlení

Tato dávka řeší nedostatečný příjem osoby v souvislosti s úhradou nákladů na bydlení. Pomáhá osobám v hmotné nouzi krýt odůvodněné náklady na bydlení v těch situacích, kdy jejich příjem po úhradě nákladů spojených s bydlením nestačí k úhradě jejich živobytí. Podmínkou nároku je získání nároku na příspěvek na bydlení a nároku na příspěvek na živobytí. (Krebs et al., 2010, s. 302)

3.5.1.3 *Mimořádná okamžitá pomoc*

Touto dávkou jsou řešeny specifické sociální situace. V těchto situacích lze považovat osobu za osobu v hmotné nouzi, protože nemá dostatečné prostředky k zabezpečení nezbytných životních podmínek, popř. k úhradě nezbytných jednorázových výdajů. Jde o situace, kdy osobě hrozí vážná újma na zdraví, osobu postihla mimořádná událost, osoba nemá dostatečné prostředky k úhradě jednorázového výdaje. (Krebs et al., 2010, s. 303) Tato dávka je také poskytována osobám, kterým hrozí sociální vyloučení z důvodu propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, z vazby, z psychiatrické léčebny a v jiných složitých situacích.

3.5.2 Příspěvek na péči

Dávka je poskytována osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Je jim poskytována na úhradu sociální služby. Tato služba může být poskytnuta poskytovatelem sociálních služeb nebo i rodinou. Výše příspěvku je poskytována v různých výších podle stupně závislosti a dále podle věku osoby. Existují čtyři stupně závislosti (lehká, středně těžká, těžká a úplná závislost). (Kahoun et al., 2013, s 359–360)

3.5.3 Dávky pro osoby se zdravotním postižením

3.5.3.1 *Příspěvek na zvláštní pomůcku*

Tato dávka je poskytována osobám těžce zdravotně postiženým. Jedná se o těžkou vadu pohybového ústrojí, těžké sluchové postižení, těžké zrakové postižení a těžkou mentální retardaci, kdy tento stav trvá déle, než jeden rok. Příjemce dávky musí být starší jednoho roku. Výše příspěvku závisí na ceně pomůcky, kdy 10 % z ceny musí zaplatit oprávněná osoba, minimálně 1 000 Kč. (Kahoun et al., 2013, s. 344–345)

3.5.3.2 *Příspěvek na mobilitu*

Tato dávka je nárokem osoby starší jednoho roku, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace; opakovaně se v kalendářním měsíci dopravuje nebo je dopravována; nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče. Výše příspěvku je 400 Kč měsíčně. (Kahoun et al., 2013, s. 346)

3.6 Shrnutí teoretické části

První kapitola teoretické části se zabývá vývojem sociální politiky ve světě a v České republice (Československu). S pomocí lidem v existenčních nesnázích bylo možné se setkat již v dávné historii. Už v dobách Antiky bylo pomáháno válečným invalidům, sirotkům a vdovám po vojácích. Naproti tomu ale vrozeně zdravotně postižení byli často i likvidováni. Ke změně došlo až s rozvojem křesťanství, kdy byla hlášána pomoc bližnímu svému. O skutečném sociálním zabezpečení se dá mluvit až v 19. století, nejdříve v Německu, později se podobné systémy rozšířily i do zbytku vyspělého světa.

V poválečném Československu (po roce 1948) bylo sociální zabezpečení až do roku 1989 charakteristické tzv. státním paternalismem. Po roce 1989, kdy došlo k přechodu od centrálně plánovaného hospodářství k hospodářství tržnímu, byla samozřejmě také nutná reforma sociální politiky. Bylo třeba vytvořit takovou sociální politiku, jaká funguje ve vyspělých západních zemích.

Druhá kapitola se zabývá příspěvkem zaměstnavatelům, které vyplácí Úřad práce. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou státem zaměstnavatelé různě podporováni. Jednou z takových podpor jsou různé finanční příspěvky. Pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou to: příspěvek na chráněné pracovní místo a příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dále může zaměstnavatel získat finanční podporu na investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek v době částečné nezaměstnanosti, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.

Třetí kapitola se zabývá pojistnými dávkami, které vyplácí Úřad práce. Těmito dávkami jsou podpora v nezaměstnanosti a v případě, že se uchazeč o zaměstnání účastní rekvalifikačního kurzu, je to podpora při rekvalifikaci.

Poslední dvě kapitoly se zabývají nepojistnými sociálními dávkami, které vyplácí Úřad práce. To jsou jednak dávky státní sociální podpory, dávky pěstounské péče a také dávky sociální pomoci. Dávky pěstounské péče byly do konce roku 2012 součástí systému státní sociální podpory, od roku 2013 jsou součástí zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Dávky sociální pomoci vyplácely do konce roku 2011 obecní úřady.

Dávkami státní sociální podpory jsou: přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. Dávkami pěstounské péče jsou: příspěvek na úhradu potřeb

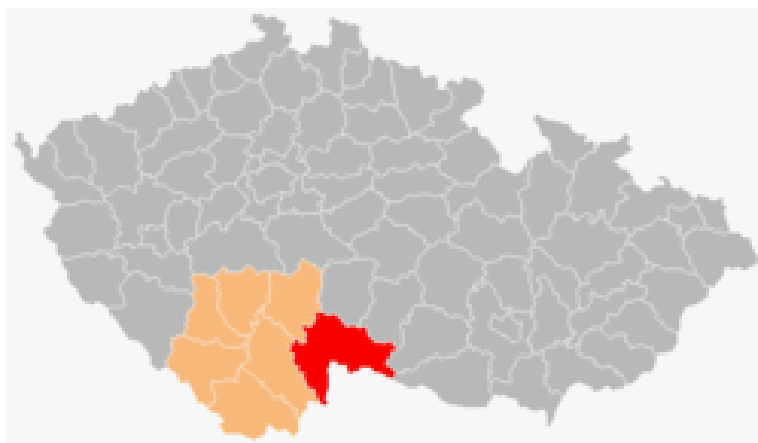
dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvek na ukončení pěstounské péče. Posledními dávkami, které vyplácí Úřad práce, jsou dávky sociální pomoci, kterými jsou: dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Okres Jindřichův Hradec

Okres Jindřichův Hradec je okres v Jihočeském kraji a jeho sídlem je město Jindřichův Hradec. Svou rozlohou 1 944 km² je největším okresem v České republice. Rozkládá se na jihovýchodě Čech a jeho jižní hranice je také státní hranicí s Rakouskem. Na západě sousedí s okresem České Budějovice, na severozápadě s okresem Tábor, na severu s okresem Pelhřimov, na severovýchodě s okresem Jihlava a na východě s okresy Třebíč a Znojmo. Jeho hranice se od jeho vzniku po územní reorganizaci v roce 1960 nezměnily. (Český statistický úřad)

Obrázek 1 Mapa ČR s vyznačením okresu Jindřichův Hradec

Zdroj: Wikipedie Otevřená encyklopedie

V okrese Jindřichův Hradec se nachází celkem 106 obcí. Jsou zde celkem 3 obce s rozšířenou působností (obce 3. typu). Těmito obcemi jsou Jindřichův Hradec, Dačice a Třeboň. Obce s pověřeným obecním úřadem (obce 2. typu) jsou 4 a jsou to České Velenice, Nová Bystřice, Slavonice a Suchdol nad Lužnicí. Obcí se základní působností obecního úřadu (obce 1. typu) je 99. Obcí, které mají statut města je v okrese celkem 13 a jsou jimi České Velenice, Dačice, Jindřichův Hradec, Kardašova Řečice, Nová Bystřice, Nová Včelnice, Slavonice, Stráž nad Nežárkou, Strmilov, Suchdol nad Lužnicí, Třeboň, Deštná a Lomnice nad Lužnicí. V celém okrese Jindřichův Hradec se nalézá pouze 1 obec se statutem městyse a tou je Chlum u Třeboně.

Podnebí okresu je ovlivňováno rozsáhlými vodními plochami, které jsou akumulátory tepla, regulují množství srážek i zchlazování. Nejteplejší oblast je Třeboňská pánev, mezi relativně

chladnější oblasti patří Studenecko v okolí Javořice. Průměrná roční teplota v okrese je mezi 6 až 8 stupni Celsia. Díky západním větrům je zde dostatečné množství celoročních srážek. Průměrné roční srážky se pohybují okolo 600 mm. Vyšší roční úhrn srážek má vrchovina Novobystřická a masiv Javořice. (Český statistický úřad)

Specifické jsou pro okres rozsáhlé vodní plochy vybudovaných rybníčních soustav. Je zde přes 2 500 rybníků s chovem ryb, svou rozlohou zaujímají asi 6 % plochy okresu. Tyto rybníky vznikaly již v 13. století. Největšího rozmachu doznaly v 16. století, kdy jejich budovateli byli hlavně Štěpánek Netolický a Jakub Krčín z Jelčan. V okrese se nachází největší rybník v České republice Rožmberk o rozloze 720 ha. Rybník Rožmberk je vybudovaný na řece Lužnici severně od Třeboně. Roční produkce ryb činí až 2 900 tun, z 92 % se jedná o kapry. (Český statistický úřad)

Trvalý nebo dlouhodobý pobyt má v okrese 92 000 osob. Počtem obyvatel je okres Jindřichův Hradec na třetím místě v Jihočeském kraji. S hustotou osídlení 48 obyvatel na km² patří mezi nejhřidčeji osídlené okresy v republice. (Český statistický úřad)

Ekonomickou oblast charakterizuje přes 20 000 jednotek evidovaných v Registru ekonomických subjektů. Dle sčítání lidu v roce 2011 dosahoval počet ekonomicky aktivních osob v okrese přes 43 000, což je 14 % ekonomicky aktivních celého kraje. V odvětvové skladbě zaměstnaných je patrný vyšší podíl zemědělství. (Český statistický úřad)

V okrese se nachází také velké množství historických a kulturních památek. Jádra měst Jindřichův Hradec, Třeboň a Slavonice byla vyhlášena Městskými památkovými rezervacemi. Ve městě Jindřichův Hradec se nachází státní hrad a zámek. Ve městě Třeboň se nachází honosný renesanční zámek a Schwarzenberská hrobka. Město Slavonice oplývá řadou historických památek v gotickém, renesančním a barokním stylu. Dalšími zajímavými památkami na území okresu jsou např. zámek Červená Lhota, hrad Landštejn, hrad ve Stráži nad Nežárkou, památková zóna města Dačice a další. (Český statistický úřad)

4.2 Analýza vyplacených příspěvků zaměstnavatelům v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014

Tato kapitola analyzuje strukturu a výši vyplacených příspěvků zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti v okrese Jindřichův Hradec. Příspěvky zaměstnavatelům, které byly vyplaceny ve sledovaném období, jsou uvedeny v tabulce 6. Uvedené částky jsou v Kč. Tyto údaje byly získány přímo na Úřadě práce v Jindřichově Hradci. Bohužel informace za

rok 2012 nebylo možné na Úřadě práce získat z toho důvodu, že došlo k přechodu na nový software a tyto informace již nebyly dostupné. U příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením nebyly k dispozici ani údaje z roku 2013, ale byly již dostupné údaje z roku 2015, které jsou v tabulce pro srovnání uvedeny. Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti není v tabulce uveden, neboť tento bylo možné dle zákona o zaměstnanosti získat až od roku 2015.

Tabulka 6 Výše příspěvků zaměstnavatelům vyplacených v letech 2013–2015 (v Kč)

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Zřízení chráněného pracovního místa (stát. rozp.)	54 609	287 000	
Přísp. na podporu zaměst. osob se zdr. post. (s. rozp.)		12 745 511	16 524 270
Investiční pobídky	0	0	
Veřejně prospěšné práce (stát. rozp.)	5 905 942	14 400	
Veřejně prospěšné práce (EU)	18 461 653	23 216 498	
Společensky účelná pracovní místa (stát. rozp.)	3 033 150	1 319 900	
Společensky účelná pracovní místa (EU)	7 920 786	16 543 260	
Přísp. na zapracování	0	0	
Přísp. při přechodu na nový podnikatelský program	0	0	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů poskytnutých ÚP v Jindřichově Hradci

Na zřízení chráněného pracovního místa byly finanční prostředky poskytovány ze státního rozpočtu ČR. V roce 2013 bylo vyplaceno 54 609 Kč. V roce 2014 došlo k poměrně velkému nárůstu, kdy bylo vyplaceno 287 000 Kč. Ze strany zaměstnavatelů je více využíváno takzvané vymezení chráněných pracovních míst. Na základě vymezení chráněných pracovních míst je poté poskytován příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, který je nárokový. To znamená, že příspěvek je poskytnut vždy, když zaměstnavatel splní dané podmínky.

Na příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením byly finanční prostředky též poskytovány ze státního rozpočtu ČR. V roce 2014 bylo vyplaceno 12 745 511 Kč a v roce 2015 to bylo 16 524 270 Kč.

Hmotná podpora zaměstnavatelům na investiční pobídky nebyla poskytována z toho důvodu, že tato podpora je poskytována pouze zaměstnavateli, který vytváří pracovní místa v oblasti, ve které je průměrný podíl nezaměstnanosti za 2 ukončená pololetí předcházející datu

předložení záměru zaměstnavatele získat investiční pobídky minimálně o 25 % vyšší než průměrný podíl nezaměstnanosti v ČR. Tuto podmínku okres Jindřichův Hradec nesplňuje.

Finanční prostředky na veřejně prospěšné práce jsou poskytovány jednak ze státního rozpočtu ČR, dále také ze strukturálních fondů Evropské unie. V roce 2013 bylo ze státního rozpočtu ČR poskytnuto 5 905 942 Kč. Oproti tomu v roce 2014 došlo ke značnému poklesu, kdy bylo ze státního rozpočtu ČR poskytnuto pouhých 14 400 Kč. Ze strukturálních fondů Evropské unie bylo na veřejně prospěšné práce v roce 2013 poskytnuto 18 461 653 Kč a v roce 2014 to bylo 23 216 498 Kč.

Finanční prostředky na společensky účelná pracovní místa jsou též poskytovány ze státního rozpočtu ČR a ze strukturálních fondů Evropské unie. Ze státního rozpočtu ČR bylo v roce 2013 poskytnuto 3 033 150 Kč a v roce 2014 došlo k poklesu o víc jak polovinu na 1 319 900 Kč. Ze strukturálních fondů Evropské unie bylo v roce 2013 poskytnuto 7 920 786 Kč a v roce 2014 došlo k nárůstu na 16 543 260 Kč.

Na příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky, neboť nebyl zájem ze strany zaměstnavatelů a nebyly tudíž podány žádné žádosti.

4.3 Analýza vyplacených dávek v nezaměstnanosti, dávek SSP a dávek pěstounské péče v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu výše a struktury vyplacených dávek v nezaměstnanosti (pojistné sociální dávky), dávek státní sociální podpory a dávek pěstounské péče (nepojistné sociální dávky) v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014. Výše jednotlivých dávek je uvedena v tabulkách 7 a 8. Data z těchto tabulek jsou pro názorné zobrazení uvedena v grafech. Jednotlivé částky jsou v tabulkách uvedeny v Kč a v grafech v tis. Kč.

Tabulka 7 Výše pojistných dávek vyplacených v letech 2014–2015 (v Kč)

	2014	2015
Podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci	81 973 645	96 594 210

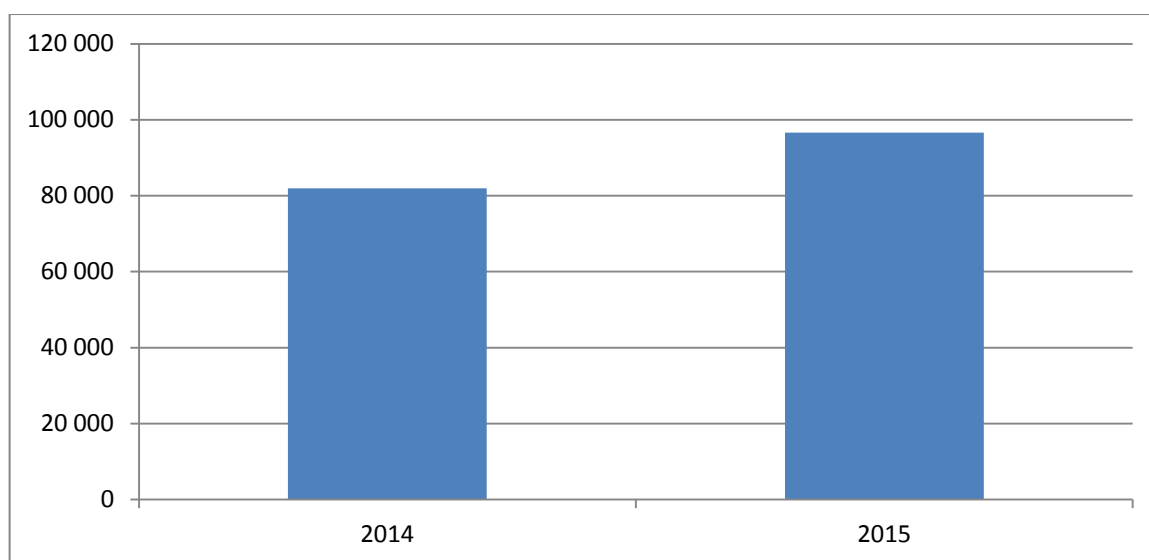
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů poskytnutých ÚP v Jindřichově Hradci

Tabulka 8 Výše nepojistných dávek vyplacených v letech 2012–2014 (v Kč)

	2012	2013	2014
Přídavek na dítě	34 557 000	33 638 000	32 705 000
Příspěvek na bydlení	29 693 000	37 372 000	46 569 000
Rodičovský příspěvek	200 065 000	196 949 000	182 545 000
Porodné	1 060 000	1 541 000	1 316 000
Pohřebné	130 000	135 000	100 000
Dávky pěstounské péče	13 590 000	23 028 000	22 579 000

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

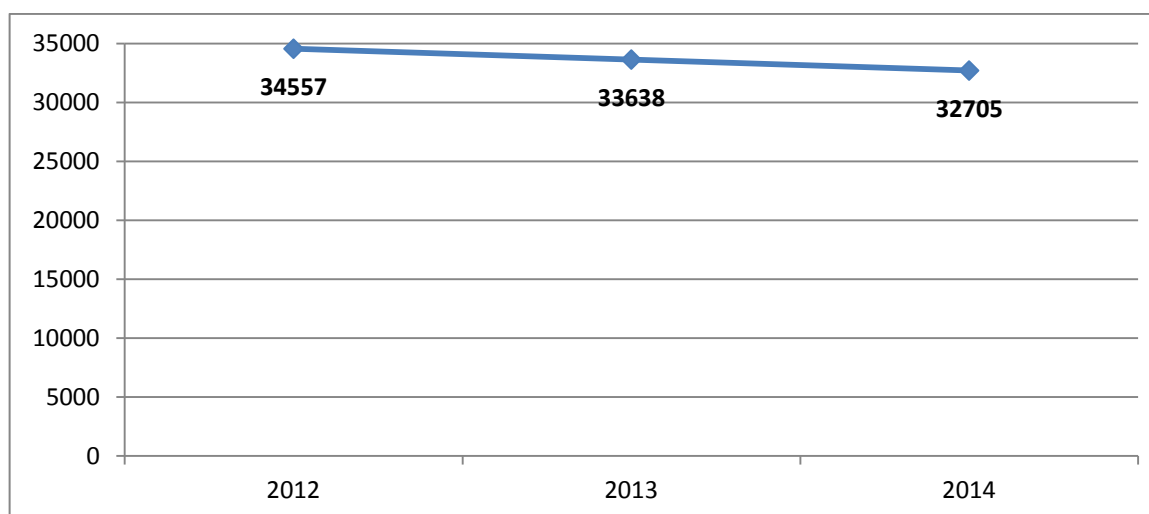
Graf 1 Vyplacená podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů poskytnutých ÚP v Jindřichově Hradci

Stejně tak, jak u příspěvků zaměstnavatelům, z důvodu změny softwaru Úřadů práce nebylo již možné získat údaje za rok 2012 a ani rok 2013. Údaje za rok 2014 dostupné byly a pro srovnání byly v tabulce 7 a grafu 1 doplněny alespoň údaje roku 2015. Podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci není na ÚP zvlášť evidována, proto jsou v tabulce 7 souhrnné částky za tyto 2 pojistné sociální dávky. V roce 2015 oproti roku 2014 výdaje na tyto dávky vzrostly. Zatímco v roce 2014 bylo vyplaceno v okrese Jindřichův Hradec 81 973 645 Kč, v roce 2015 to bylo 96 594 210 Kč.

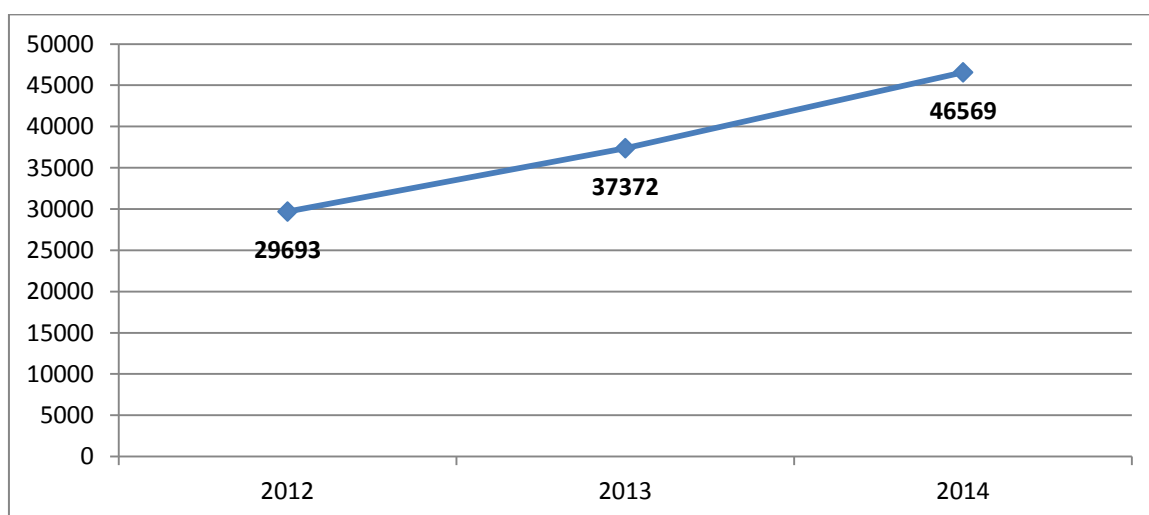
Graf 2 Vývoj výše vyplaceného přídavku na dítě (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

Z grafu 2 je zřejmé, že výše vyplacených finančních prostředků na přídavek na dítě se v jednotlivých letech mírně snižuje. V roce 2012 bylo na přídavek na dítě v okrese Jindřichův Hradec vyplaceno 34 557 000 Kč, v roce 2013 bylo vyplaceno 33 638 000 Kč a v roce 2014 to bylo 32 705 000 Kč.

Graf 3 Vývoj výše vyplaceného příspěvku na bydlení (v tis. Kč)

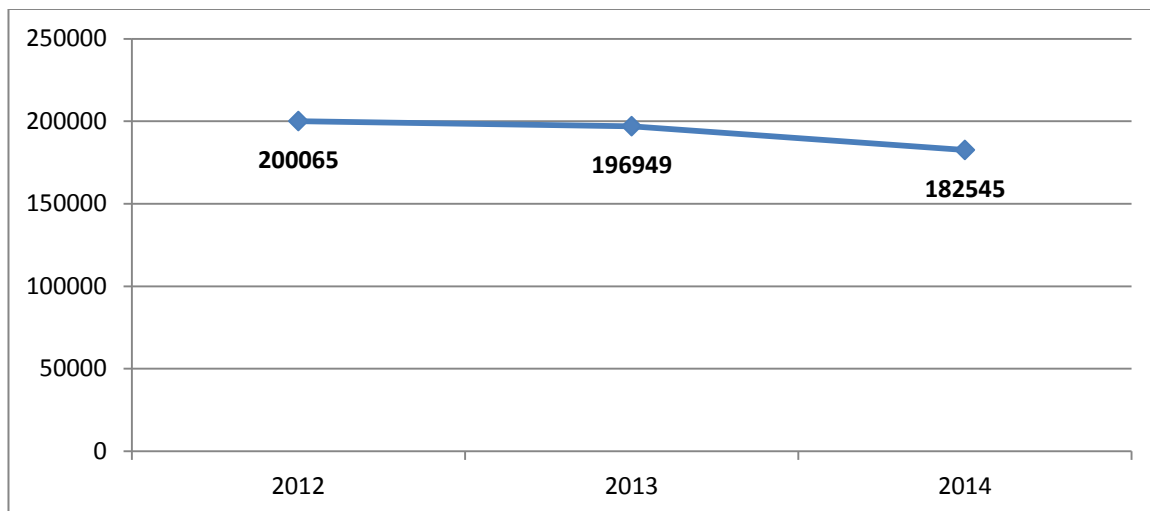

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

V grafu 3 je vidět, že výše vyplacených dávek na příspěvek na bydlení se v jednotlivých letech značně zvyšuje. Oproti roku 2012 se v roce 2014 tato dávka zvýšila o téměř 17 000 000 Kč. Zatímco v roce 2012 bylo vyplaceno na příspěvek na bydlení 29 693 000 Kč,

v roce 2023 bylo vyplaceno 37 372 000 Kč, v roce 2014 to bylo již 46 569 000 Kč. Tento stav má důvod ve zvyšování nákladů na bydlení.

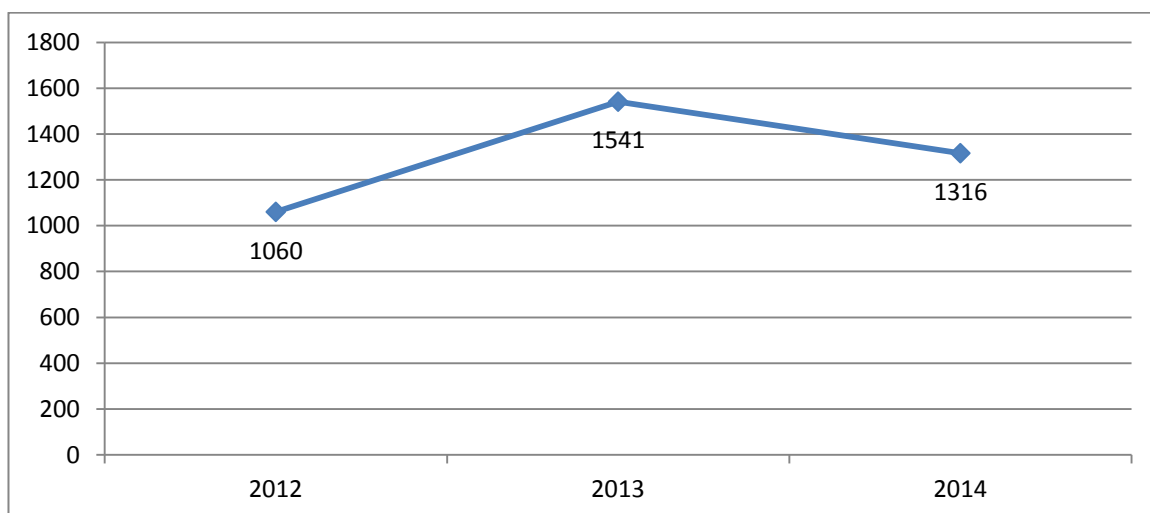
Graf 4 Vývoj výše vyplaceného rodičovského příspěvku (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

Z grafu 4 je patrné, že výše vyplaceného rodičovského příspěvku mírně klesá. V roce 2013 je pokles oproti roku 2012 méně výrazný, než pokles v roce 2014 oproti roku 2013. V roce 2012 bylo vyplaceno na rodičovský příspěvek vyplaceno 200 065 000 Kč, v roce 2013 bylo vyplaceno 196 949 000 Kč a v roce 2014 to bylo 182 545 000 Kč.

Graf 5 Vývoj výše vyplaceného porodného (v tis. Kč)

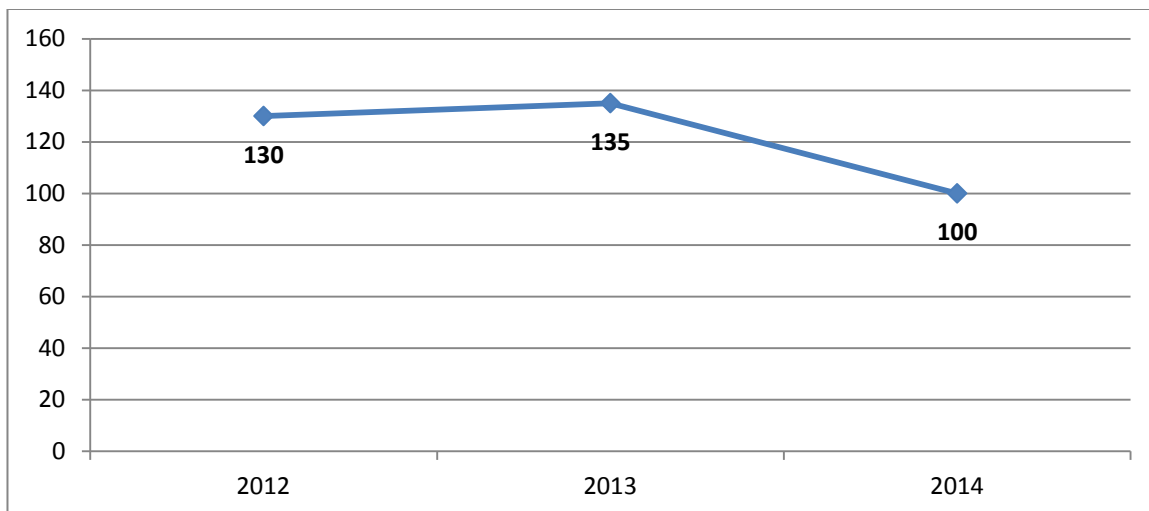

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

Z grafu 5 je zřejmé, že v roce 2013 došlo oproti roku 2012 k poměrně velkému nárůstu vyplaceného porodného. Naopak v roce 2014 výše vyplaceného porodného oproti roku 2013

klesá. V roce 2012 bylo na porodném vyplaceno 1 060 000 Kč, v roce 2013 bylo vyplaceno 1 541 000 Kč a v roce 2014 to bylo 1 316 000 Kč.

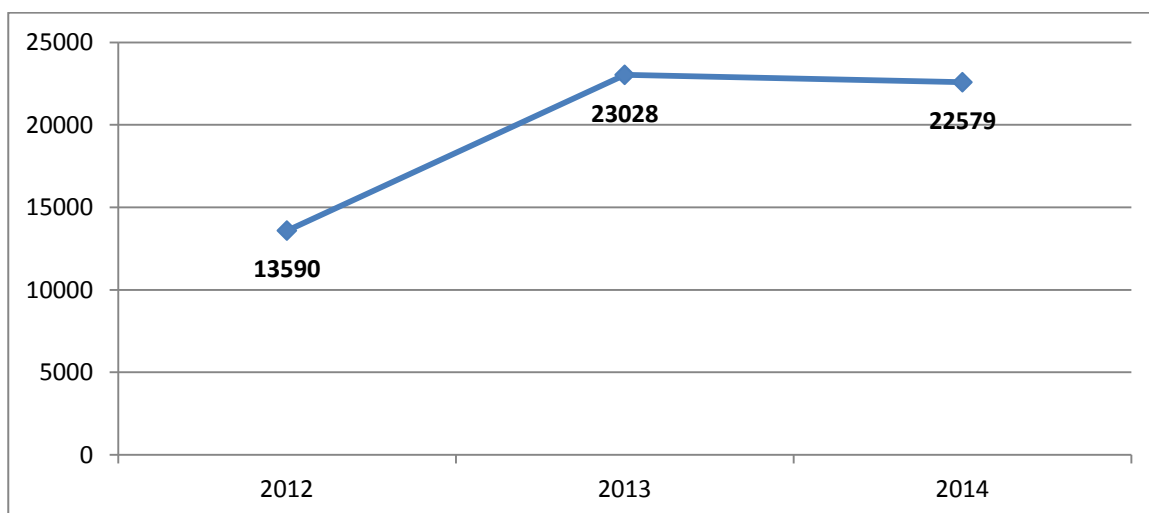
Graf 6 Vývoj výše vyplaceného pohřebného (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

V grafu 6 je vidět, že v roce 2013 došlo k mírnému nárůstu vyplaceného pohřebného oproti roku 2012. V roce 2014 došlo naopak k poklesu výše vyplaceného pohřebného. V roce 2012 bylo vyplaceno 130 000 Kč, v roce 2013 bylo vyplaceno 135 000 Kč a v roce 2014 to bylo 100 000 Kč.

Graf 7 Vývoj výše vyplacených dávek pěstounské péče (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2016

Graf 7 ukazuje výši vyplacených dávek pěstounské péče. V roce 2013 oproti roku 2012 došlo k nárůstu téměř o 10 000 000 Kč. V roce 2014 oproti roku 2013 dochází jenom k velmi

mírnému poklesu. V roce 2012 bylo na pěstounských dávkách vyplaceno 13 590 000 Kč, v roce 2013 bylo vyplaceno 23 028 000 Kč a v roce 2014 to bylo 22 579 000 Kč.

4.4 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření zaměřené na zaměstnavatele v okrese Jindřichův Hradec bylo realizováno pomocí dotazníků v listinné podobě. Zaměstnavatelům byly v měsíci únoru roku 2016 Českou poštou zaslány dotazníky včetně obálky se zpáteční adresou a známkou. Zaměstnavatelé byli náhodně vybráni na internetovém serveru. Dotazník obsahoval celkem 10 otázek, z nichž 2 byly identifikační (viz. příloha 2). V dotazníku byly použity uzavřené a 2 otevřené otázky. Celkem bylo vyplněno 45 dotazníků. Poskytnuté odpovědi z těchto dotazníků byly vyhodnoceny pomocí tabulek a grafů. Tyto budou popsány v následujících kapitolách.

Dotazníkové šetření zaměřené na příjemce pojistných a nepojistných sociálních dávek bylo provedeno na Úřadě práce v Jindřichově Hradci a na veřejném prostranství před Úřadem práce v Jindřichově Hradci ve dnech 13. 1. 2016, 20. 1. 2016 a 27. 1. 2016. Dne 25. 1. 2016 bylo dotazníkové šetření provedeno na Úřadě práce v Dačicích. V dotazníku bylo použito celkem 15 otázek, z nich 3 byly identifikační (viz. příloha 1). Byly použity uzavřené, polouzavřené a otevřené otázky. Vyplněno bylo celkem 101 dotazníků. Odpovědi z dotazníků byly vyhodnoceny pomocí tabulek a grafů. Budou popsány v následujících kapitolách.

4.5 Výsledky provedeného dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření zaměřené na zaměstnavatele

První dvě otázky v dotazníku pro zaměstnavatele byly identifikační. Tyto otázky zjišťovaly, zda se jedná o soukromou firmu, či veřejnoprávní instituci. Dále bylo zjišťováno, zda se jedná o fyzickou, či právnickou osobu.

Celkem vyplnilo dotazník 45 zaměstnavatelů, z toho bylo 23 veřejnoprávních institucí a 22 soukromých firem. Právnických osob bylo 41 a fyzické osoby 4.

Tabulka 9 Vlastnictví a právní forma zaměstnavatele

Soukromá firma	Veřejnoprávní instituce
22	23
Fyzická osoba	Právnícká osoba
4	41

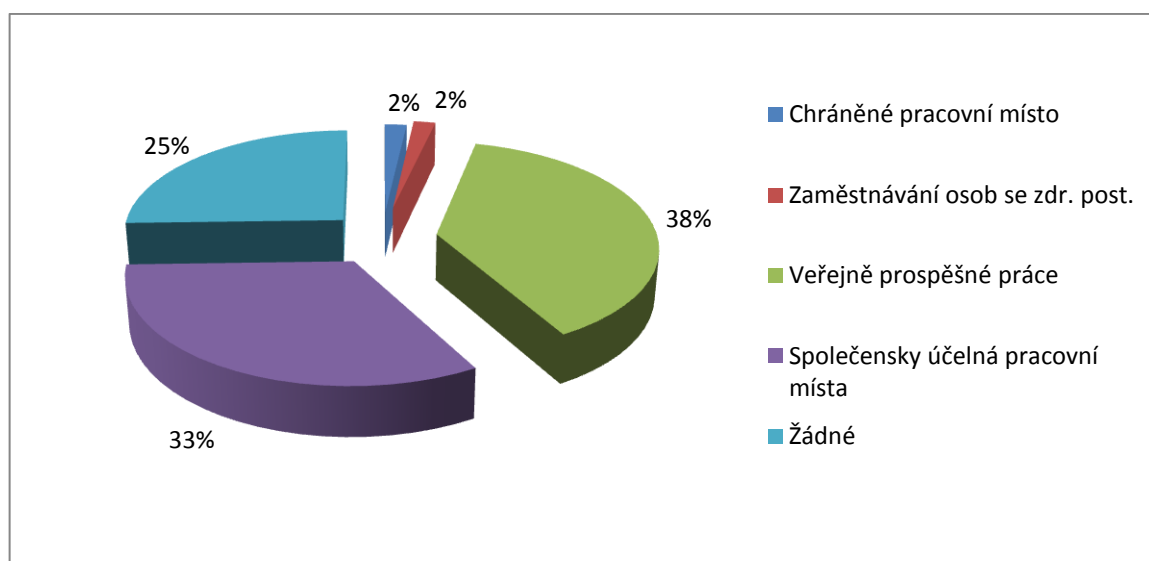
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 10 Využívání příspěvků zaměstnavatelům

	Soukromá firma	Veřejnoprávní instituce	Celkem
Chráněné pracovní místo	1	0	1
Přísp. na podporu zaměstnávání osob se zdr. post.	1	0	1
Investiční pobídky	0	0	0
Veřejně prospěšné práce	0	21	21
Společensky účelná pracovní místa	10	8	18
Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti	0	0	0
Příspěvek na zapracování	0	0	0
Přísp. při přechodu na nový podnikatelský program	0	0	0
Žádné	12	2	14

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 8 Využívání příspěvků zaměstnavatelům

Zdroj: Vlastní zpracování

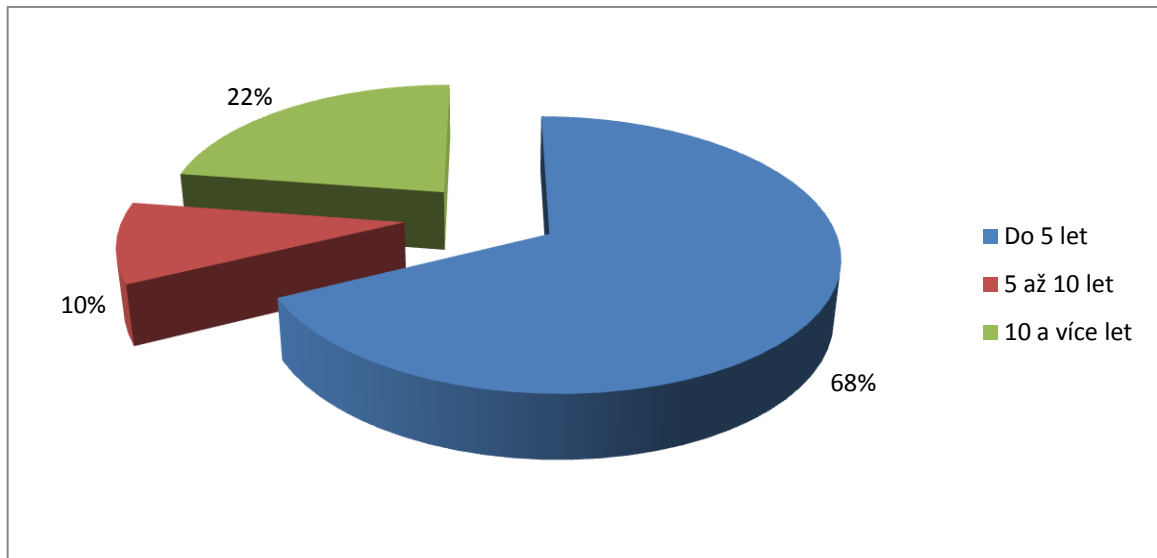
Z tabulky 10 a grafu 8 vyplývá, že nejvíce využívaným příspěvkem zaměstnavatelům jsou příspěvky na veřejně prospěšné práce. Tento příspěvek využívá 21 zaměstnavatelů, což je 38 % z dotázaných zaměstnavatelů. Veřejně prospěšné práce jsou využívány pouze veřejnoprávními institucemi. Druhým nejvíce využívaným je příspěvek na společensky účelná pracovní místa. Byl využit 18 zaměstnavateli, což je 33 % z dotázaných. Soukromou firmou byl využit v 10 a veřejnoprávní institucí v 8 případech. Jedna soukromá firma uvedla, že využila chráněné pracovní místo a příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Toto jsou v obou případech 2 % z dotázaných. Celkem 14 z dotázaných, tedy 25 %, uvedlo, že žádné příspěvky nevyužívá. Z toho bylo 12 soukromých firem a 2 veřejnoprávní instituce. Ostatní příspěvky žádný z dotázaných zaměstnavatelů nevyužívá.

Tabulka 11 Doba využívání příspěvků zaměstnavatelům

	Do 5 let	5 až 10 let	10 a více let
Soukromá firma	10	0	0
Veřejnoprávní instituce	11	3	7
Celkem	21	3	7

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 9 Doba využívání příspěvků zaměstnavatelům

Zdroj: Vlastní zpracování

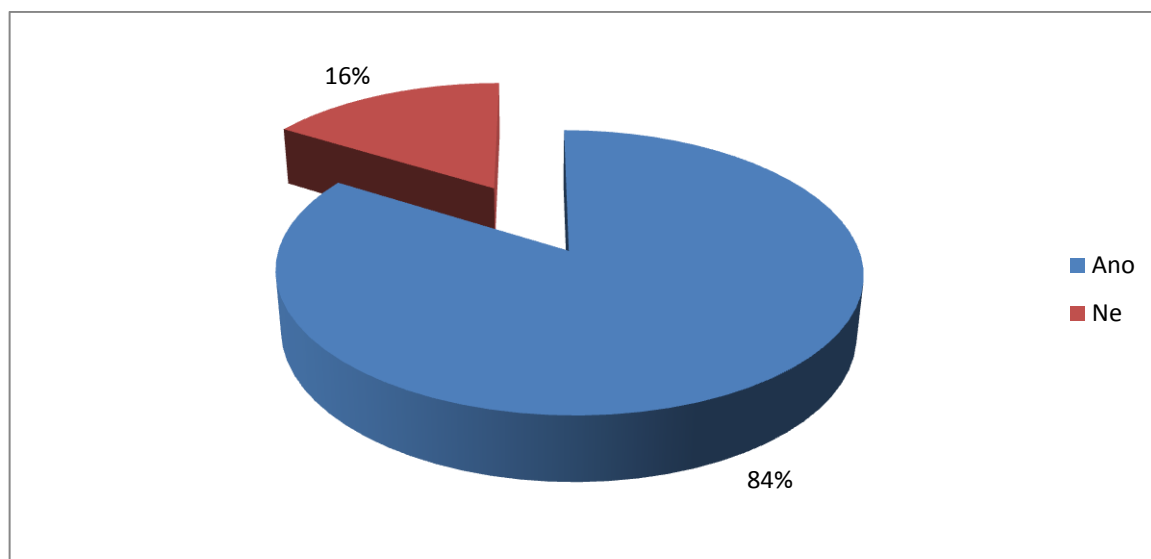
Na tuto otázku, včetně následujících 2 otázek, odpovídají pouze ti zaměstnavatelé, kteří uvedli, že některý z těchto příspěvků využívají. Nejvíce zaměstnavatelů uvedlo, že příspěvky využívají ne více, jak 5 let. Celkem to je 21, tedy 68 % zaměstnavatelů. Z toho 10 soukromých firem a 11 veřejnoprávních institucí. Po dobu 5 až 10 let využívají příspěvky 3 veřejnoprávní instituce, tedy 20 % z dotázaných. Více jak 10 let využívá příspěvky 7 veřejnoprávních institucí, což dělá 22 % z dotázaných.

Tabulka 12 Spokojenost s výší příspěvků zaměstnavatelům

	Spokojeni	Nespokojeni
Soukromá firma	9	1
Veřejnoprávní instituce	17	4
Celkem	26	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 10 Spokojenost s výší příspěvků zaměstnavatelům

Zdroj: Vlastní zpracování

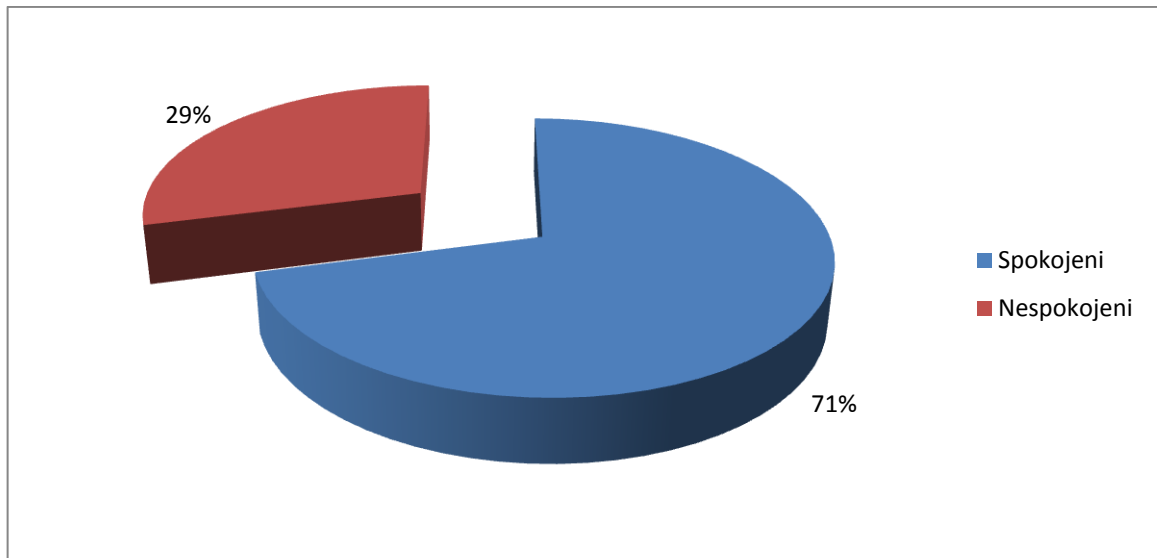
Většina ze zaměstnavatelů, kteří využívají příspěvky, uvedlo, že jsou s jejich výší spokojeni. Celkem to bylo 26, tedy 84 % z dotázaných. Spokojených bylo 9 soukromých firem a 17 veřejnoprávních institucí. Nespokojených bylo pouze 5 zaměstnavatelů, což je 16 %. Byla to 1 soukromá firma a 4 veřejnoprávní instituce.

Tabulka 13 Spokojenost s délkou poskytování příspěvků zaměstnavatelům

	Spokojeni	Nespokojeni
Soukromá firma	8	2
Veřejnoprávní instituce	14	7
Celkem	22	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 11 Spokojenost s délkou poskytování příspěvků zaměstnavatelům

Zdroj: Vlastní zpracování

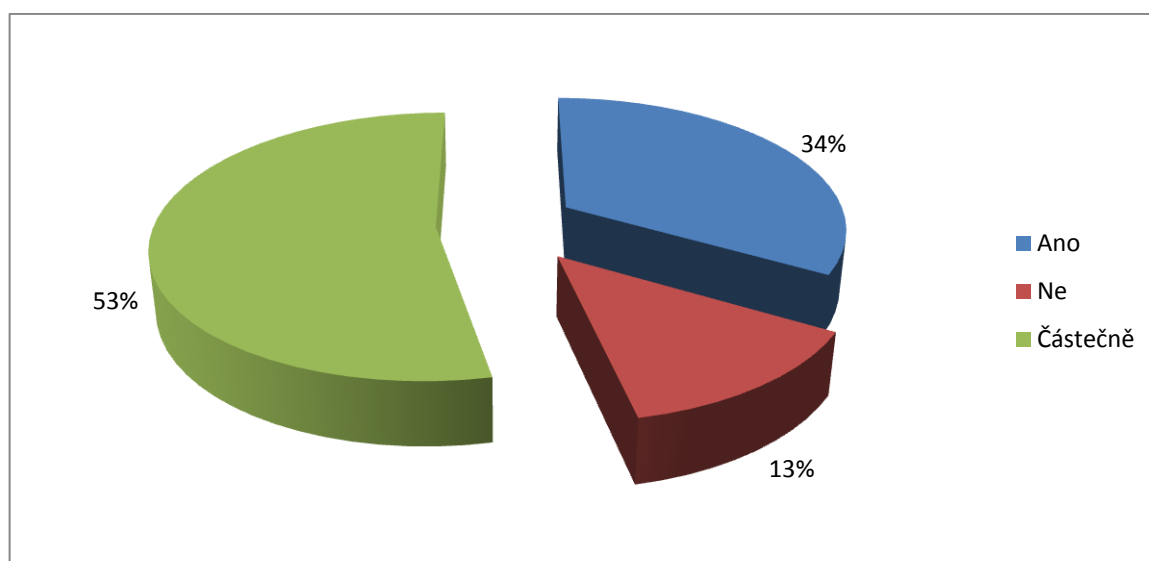
S délkou poskytování příspěvků je rovněž větší část zaměstnavatelů spokojena. Spokojených je 22 zaměstnavatelů, tedy 71 % z dotazovaných. Z toho je to 14 veřejnoprávních institucí a 8 soukromých firem. Nespokojených bylo 9, tedy 29 % z dotazovaných zaměstnavatelů. Byly nespokojeny 2 soukromé firmy a 7 veřejnoprávních institucí.

Tabulka 14 Orientace zaměstnavatelů v systému příspěvků zaměstnavatelům

	Ano	Ne	Částečně
Soukromá firma	7	5	10
Veřejnoprávní instituce	8	1	14
Celkem	15	6	24

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 12 Orientace zaměstnavatelů v systému příspěvků zaměstnavatelům

Zdroj: Vlastní zpracování

Na tuto otázku již opět odpovídali všichni dotazovaní zaměstnavatelé. Většina zaměstnavatelů se v systému příspěvků zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti orientuje, nebo se orientuje alespoň částečně. Zcela se v systému příspěvků zaměstnavatelům orientuje 15 zaměstnavatelů, tedy 34 %. Mezi nimi je 7 soukromých firem a 8 veřejnoprávních institucí. Nejvíce zaměstnavatelů se v systému orientuje alespoň částečně. Je to 24, tedy 53% z dotazovaných zaměstnavatelů. Bylo to 10 soukromých firem a 14 veřejnoprávních institucí. Vůbec se v systému neorientuje 6 zaměstnavatelů, čili 13 %. Neorientuje se 5 soukromých firem a 1 veřejnoprávní instituce.

K otevřené otázce 8 (Máte nějaké výhrady k systému příspěvků zaměstnavatelům v rámci APZ?) 8 zaměstnavatelů ze soukromé sféry a 3 zaměstnavatelé z veřejnoprávní sféry uvedli odpovědi v tom smyslu, že vyřizování je náročné na administrativu a časově velmi zdlouhavé.

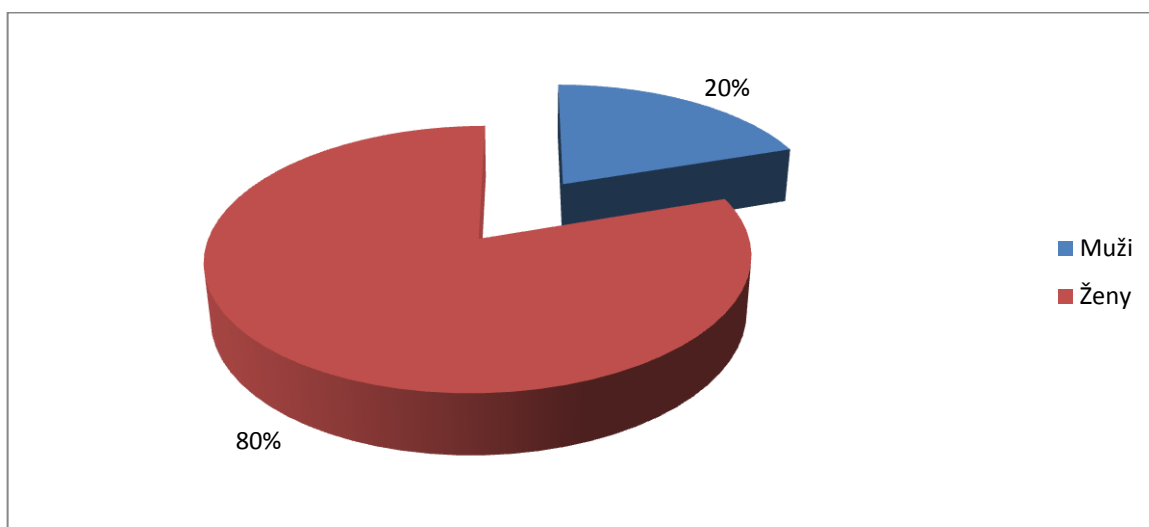
K otázce 9, zda zaměstnavatelé využívají nějaké jiné finanční podpory zaměstnavatelům v rámci APZ (dotace z EU), uvedli 2 zaměstnavatelé ze soukromé sféry a 3 zaměstnavatelé z veřejnoprávní sféry, že využívají. K otázce 10 všechny tyto 3 veřejnoprávní instituce uvedly, že využívají Operační program zaměstnanost, který je financován z Evropského sociálního fondu. Jedna ze soukromých firem uvedla, že využívá Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost – Potenciál, druhá uvedla, že využívá dotace zprostředkované organizací Mesada.

Dotazníkové šetření zaměřené na příjemce sociálních dávek

První tři otázky v dotazníku pro příjemce sociálních dávek byly identifikační. Tyto otázky zjišťovaly pohlaví respondentů, věk a nejvyšší dosažené vzdělání.

Celkem vyplnilo dotazník 101 respondentů, z toho bylo 20 mužů a 81 žen.

Graf 13 Pohlaví respondentů

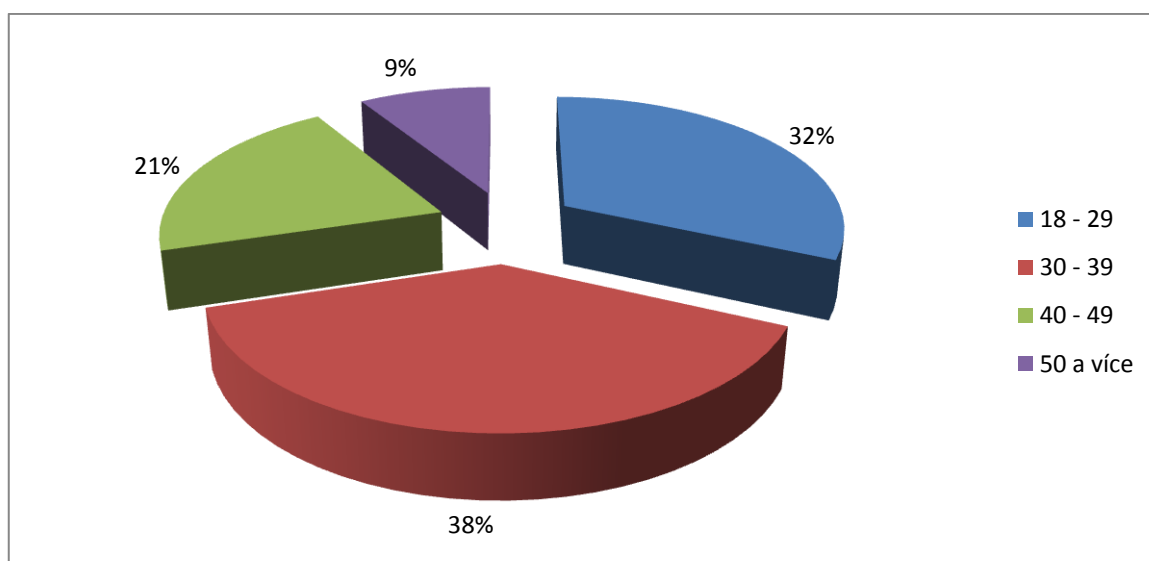
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 15 Věkové kategorie respondentů

	18–29 let	30–39 let	40–49 let	50 a více let
Muži	8	8	4	0
Ženy	24	31	17	9
Celkem	32	39	21	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 14 Věkové kategorie respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

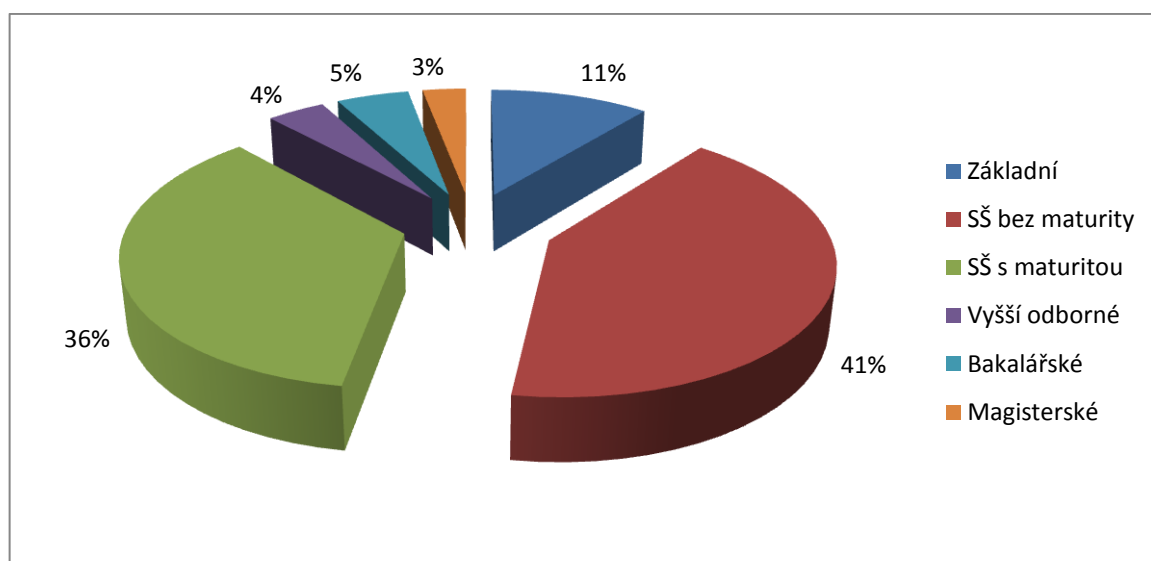
Nejvíce dotazovaných respondentů bylo ve věku 30–39 let, kdy tuto možnost uvedlo 39 respondentů, což činí 38 % z celkového počtu dotazovaných. Z tohoto celkového počtu dotazovaných bylo 9 mužů a 39 žen. Poměrně velké zastoupení měla i skupina 18–29letých. Tato možnost byla uvedena 32 respondenty, tedy 32 % dotazovaných. Tuto možnost uvedlo 8 mužů a 24 žen. Ve věkové kategorii 40–49 let bylo 21 respondentů, tedy 21 % z celkového počtu dotazovaných. Byli to 4 muži a 17 žen. Nejméně zastoupena byla skupina osob ve věku 50 a více let. Tuto možnost uvedlo 9 z dotazovaných, což činí 9 %. Ve věku 50 a více let nebyl žádný z dotazovaných mužů.

Tabulka 16 Vzdelání respondentů

	Základní	SŠ bez maturity	SŠ s maturitou	Vyšší odborné	Bakalářské	Magisterské
Muži	3	8	8	0	2	0
Ženy	8	34	28	4	3	3
Celkem	11	42	36	4	5	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 15 Vzdělání respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

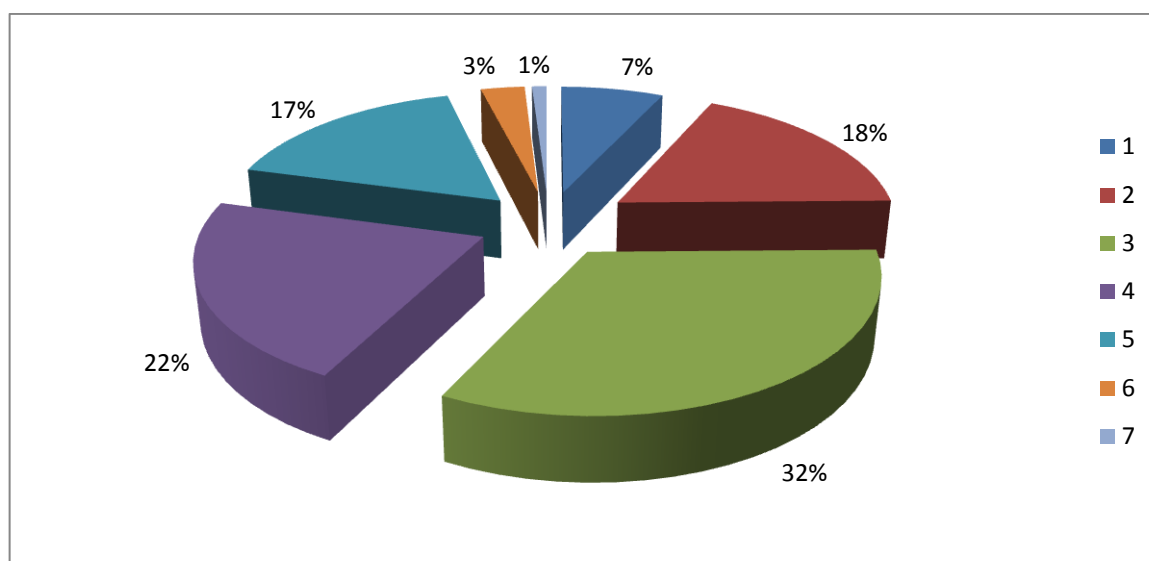
Nejvíce respondentů z celkového počtu oslovených uvedlo, že mají středoškolské vzdělání bez maturity. Tuto možnost uvedlo 42 osob, což činí 41 %. Středoškolské vzdělání bez maturity mělo 8 mužů a 34 žen. Na druhém místě byli respondenti, kteří uvedli, že mají středoškolské vzdělání s maturitou. Těchto bylo 36, tedy 36 % z dotázaných. Z těchto respondentů bylo 8 mužů a 28 žen. Respondentů, kteří uvedli, že mají základní vzdělání, bylo 11, tedy 11 % z dotázaných. Z těchto osob byli 3 muži a 8 žen. Vyšší odborné vzdělání měly 4 ženy a žádný muž. Tyto ženy tvořily 4 % z celkového počtu dotázaných. Bakalářské vzdělání měli 2 muži a 3 ženy, tedy 5 % z celkového počtu dotázaných. Nejméně zastoupenou skupinou byla ta, která uvedla, že má magisterské vzdělání. Byly to 3 ženy, tedy 3 % ze všech osob.

Tabulka 17 Počet členů domácnosti

	1	2	3	4	5	6	7
Muži	3	5	5	5	2	0	0
Ženy	4	13	28	17	15	3	1
Celkem	7	18	33	22	17	3	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 16 Počet členů domácnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 17 a grafu 16 vyplývá, že největší zastoupení tvoří domácnosti tříčlenné. Tuto možnost uvedlo 33 osob, tedy 32 % z dotázaných. Bylo to 5 mužů a 28 žen. Poměrně velké zastoupení měly i domácnosti čtyřčlenné. Tuto možnost uvedlo 5 mužů a 17 žen, celkem tedy 22 osob. Toto je 22 % z celkového počtu dotázaných. Dvoučlennou domácnost má 18 dotazovaných osob, což činí 18 %. Bylo to 5 mužů a 13 žen. Pětičlennou domácnost uvedlo 17 dotazovaných, tedy 17 %. Z těchto osob to byli 2 muži a 15 žen. Domácností, které jsou tvořeny pouze jedním členem, bylo 7, což je 7 % z dotázaných. Tuto možnost uvedli 3 muži a 4 ženy. Tři ženy uvedly, že jejich domácnost tvoří 6 členů, což jsou 3 % z dotázaných. Jedna žena uvedla, že její domácnost je sedmičlenná.

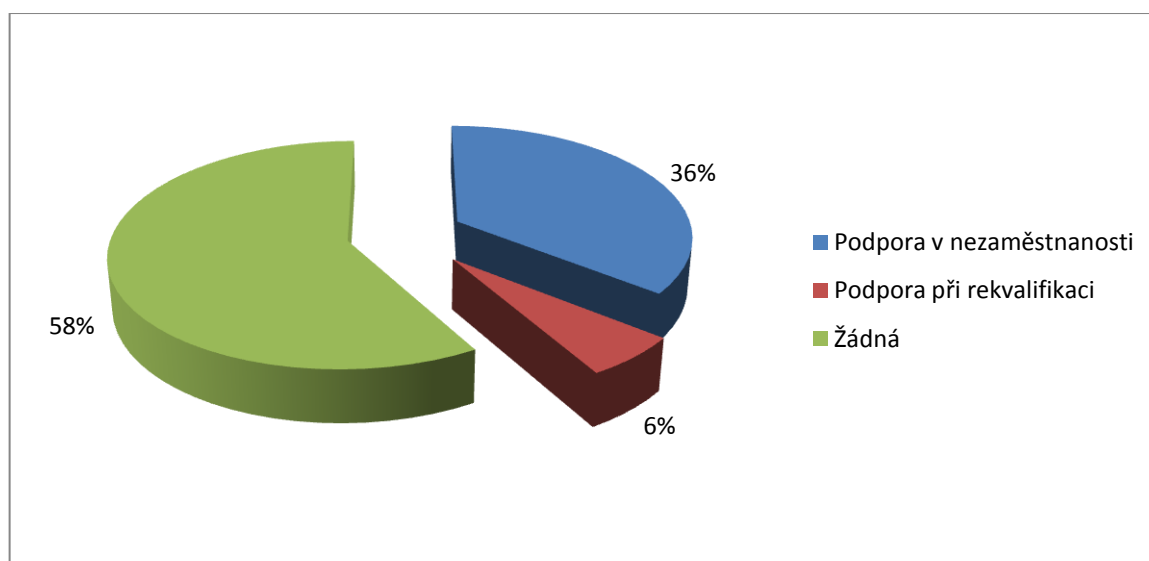
V následujících otázkách bylo zjišťováno, které konkrétní sociální dávky respondenti pobírají a jak dlouho. Dále byli respondenti dotazováni, zda jsou spokojeni s výší pobíraných dávek, a pokud nejsou spokojeni, o kolik by jim vyhovovalo navýšení pobíraných dávek. Byl také zjišťován důvod pobírání dávek, a zda se příjemci sociálních dávek v systému těchto dávek orientují.

Tabulka 18 Pobírání některé z pojistných sociálních dávek

	Podpora v nezaměstnanosti	Podpora při rekvalifikaci	Žádná
Muži	10	4	6
Ženy	26	2	53
Celkem	36	6	59

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 17 Pobírání některé z pojistných sociálních dávek

Zdroj: Vlastní zpracování

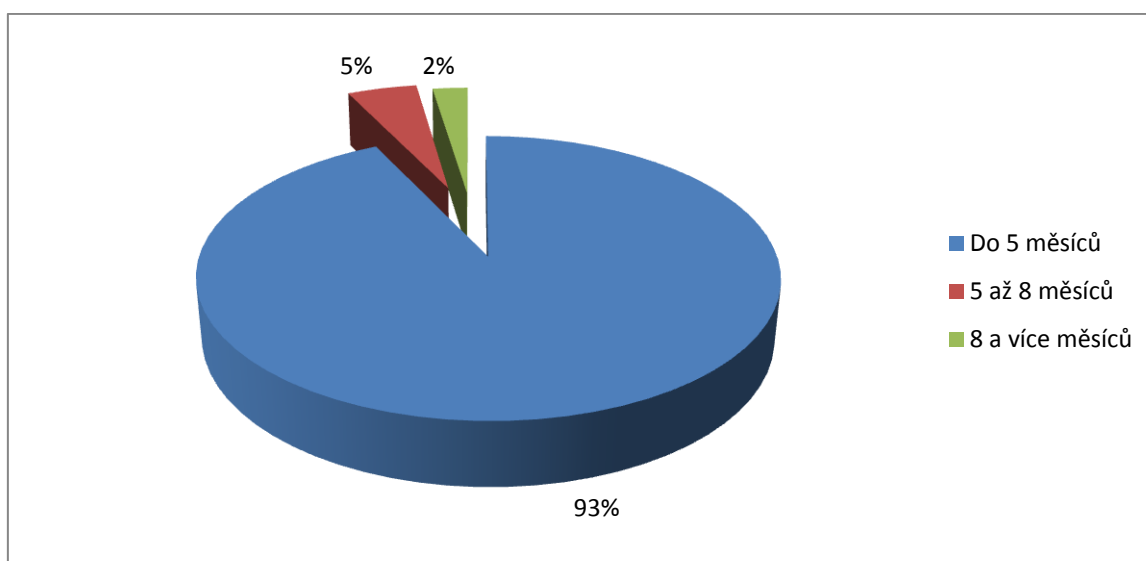
Jak je vidět v tabulce 18, celkem 36 dotázaných respondentů uvedlo, že pobírá podporu v nezaměstnanosti. Toto je 36 % z dotázaných. Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 10 mužů a 26 žen. Podporu při rekvalifikaci pobíralo celkem 6 osob, tedy 6 % z dotazovaných. Tuto možnost uvedli 4 muži a 2 ženy. Zbýlých 59 respondentů nepobíralo žádnou z uvedených dávek. Bylo to 6 mužů a 53 žen. Tito tvořili 58 % z dotázaných.

Tabulka 19 Doba pobírání výše uvedené dávky

	Do 5 měsíců	5 až 8 měsíců	8 a více měsíců
Muži	13	1	0
Ženy	26	1	1
Celkem	39	2	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 18 Doba pobírání výše uvedené dávky

Zdroj: Vlastní zpracování

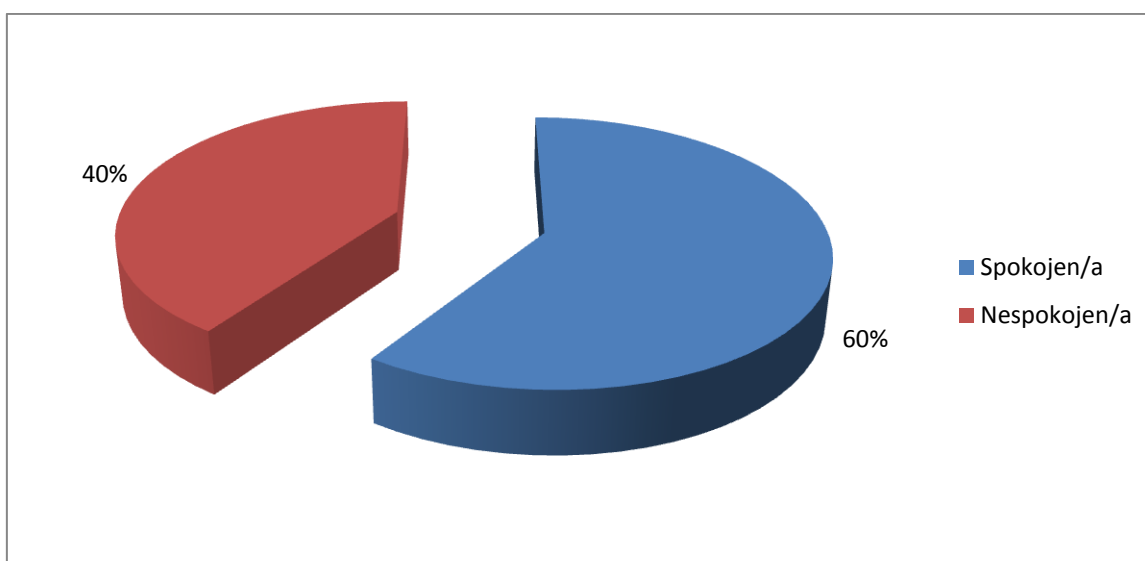
Na tuto otázku odpovídali jenom ti respondenti, kteří uvedli, že některou z těchto sociálních dávek pobírají. Nejvíce respondentů uvádělo, že pobírá dávku 5 měsíců a méně. Tuto možnost uvedlo 13 mužů a 26 žen. Celkem to je tedy 39 osob, což činí 93 % z dotázaných. V rozmezí 5 až 8 měsíců pobíral dávku 1 muž a 1 žena. Tyto 2 osoby tedy tvoří 5 % z dotázaných. Jedna žena uvedla, že dávku pobírá 8 a více měsíců. Jsou to 2 % z dotázaných. Tento stav je dán tím, že osoby do 50 let věku mohou pobírat podporu v nezaměstnanosti maximálně 5 měsíců. Osoby, které jsou ve věku mezi 50 až 55 lety, mohou podporu v nezaměstnanosti pobírat maximálně 8 měsíců. Až osoby, kterým je více jak 55 let mohou podporu v nezaměstnanosti pobírat 11 měsíců.

Tabulka 20 Spokojenost s výší pobírané pojistné dávky

	Spokojen/a	Nespokojen/a
Muži	11	3
Ženy	14	14
Celkem	25	17

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 19 Spokojenost s výší pobírané dávky

Zdroj: Vlastní zpracování

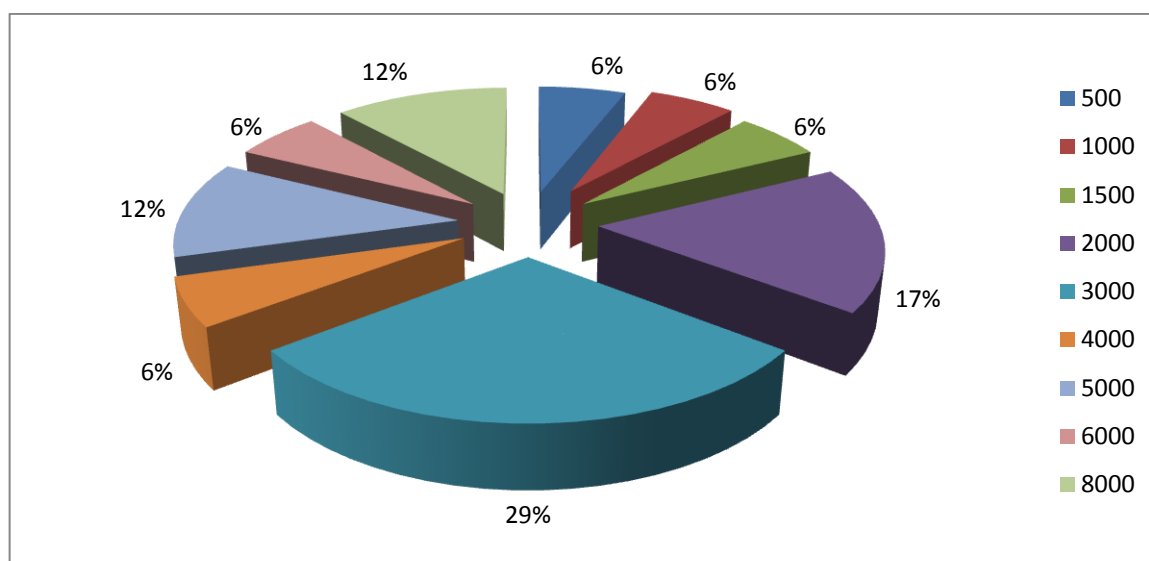
Na tuto otázku taktéž odpovídaly jenom ty osoby, které uvedly, že některou z výše uvedených sociálních dávek pobírají. Z tabulky 20 vyplývá, že větší počet osob bylo s výší dávky spokojeno. Spokojeno je 11 mužů a 14 žen. Celkem je to tedy 25 z dotázaných, což činí 60 %. Nespokojeni jsou 3 muži a 14 žen. Je to tedy 17 osob, které tvoří 40 % z celkového počtu dotázaných.

Tabulka 21 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

	500	1000	1500	2000	3000	4000	5000	6000	8000
Muži	0	0	0	2	1	0	0	0	0
Ženy	1	1	1	1	4	1	2	1	2
Celkem	1	1	1	3	5	1	2	1	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

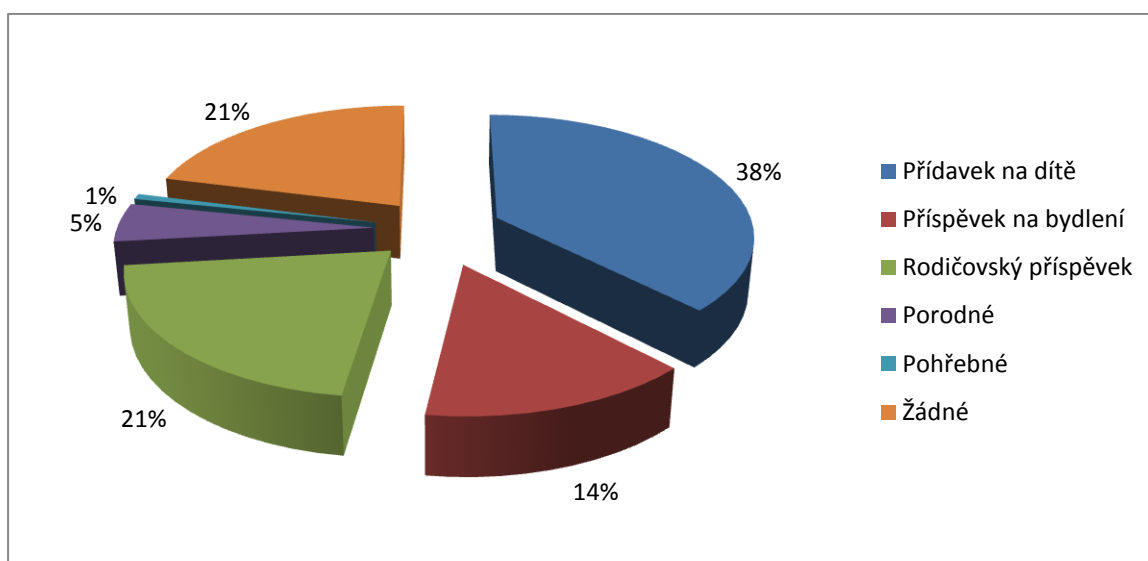
Na tuto otázku odpovídali jenom ti respondenti, kteří v předchozí otázce uvedli, že jsou s výší pobírané dávky nespokojeni. Těchto osob bylo celkem 17. Tato otázka byla otevřená. Nejvíce respondentů uvádělo, že by jim vyhovovalo navýšení dávky o 3 000 Kč. Tuto možnost uvedl 1 muž a 4 ženy. Celkem je to tedy 5 osob, což činí 29 % z dotázaných. O 2 000 Kč by navýšení dávky vyhovovalo 2 mužům a 1 ženě. To jsou tedy 3 osoby, což činí 17 % z dotazovaných. Navýšení o 5 000 Kč a 8 000 Kč uvedly u každé z možností 2 ženy a žádný muž. Navýšení o 5 000 Kč by tedy vyhovovalo 12 % z dotazovaných a o 8 000 Kč taktéž 12 % z dotazovaných. Částky 500 Kč, 1 000 Kč, 1 500 Kč, 4 000 Kč a 6 000 Kč uvedla vždy jedna osoba. Tyto osoby byly vždy ženy. Každá z těchto možností by tedy vyhovovala ve všech případech 6 % z celkového počtu dotazovaných.

Tabulka 22 Pobírané dávky státní sociální podpory

	Přídavek na dítě	Příspěvek na bydlení	Rodičovský příspěvek	Porodné	Pohřebné	Žádné
Muži	10	0	1	0	0	10
Ženy	42	20	28	7	1	19
Celkem	52	20	29	7	1	29

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 21 Pobírané dávky státní sociální podpory

Zdroj: Vlastní zpracování

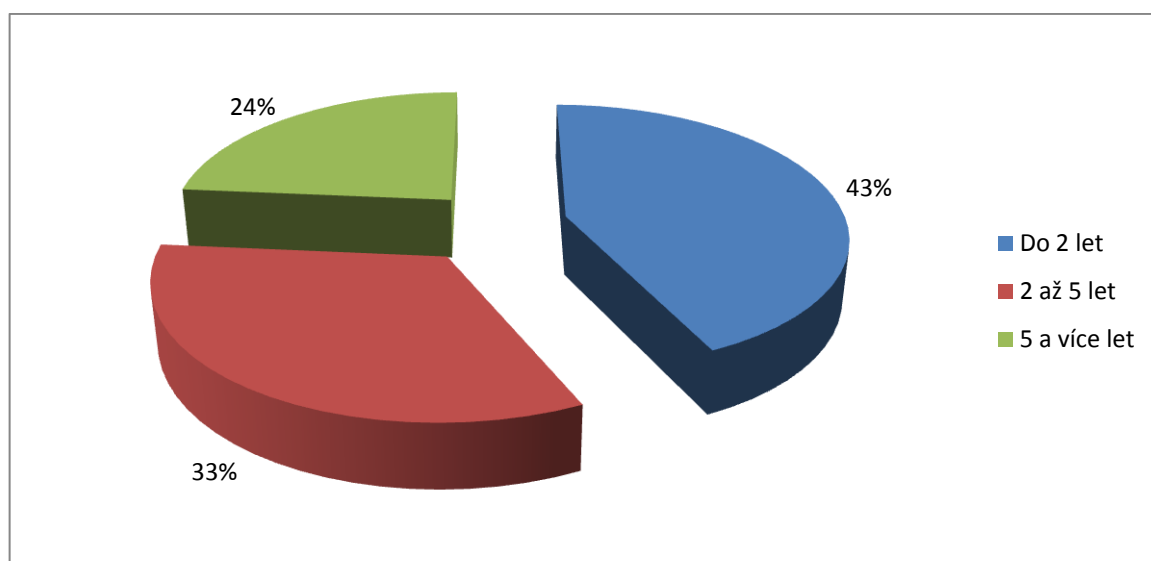
U této otázky bylo možné vybrat více odpovědí. Jak je vidět v tabulce 12 a grafu 21, nejvíce z oslovených respondentů pobírá dávku přídavek na dítě. Bylo to 10 mužů a 42 žen. Celkem tuto možnost uvedlo 52 z dotázaných, tedy 38 %. Za přídavkem na dítě následuje rodičovský příspěvek. Tuto možnost uvedlo 28 žen a také 1 muž. Celkem to bylo 29 osob, což činí 21 % z dotázaných. Poměrně velké zastoupení měl i příspěvek na bydlení, kdy tuto možnost uvedlo 20 žen a žádný muž, což činí z celkového množství dotázaných 14 %. Žen pobírajících dávku porodné bylo 7, tedy 5 % z dotázaných. Jedna z dotázaných žen uvedla, že pobírala dávku pohřebné, což je 1 % z dotázaných. Žádnou z těchto dávek nepobíralo 29 osob, tedy 21 % z dotázaných. Bylo to 10 mužů a 19 žen.

Tabulka 23 Doba pobírání výše uvedených dávek SSP

	Do 2 let	2 až 5 let	5 a více let
Muži	1	7	1
Ženy	30	17	16
Celkem	31	24	17

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 22 Doba pobírání výše uvedených dávek

Zdroj: Vlastní zpracování

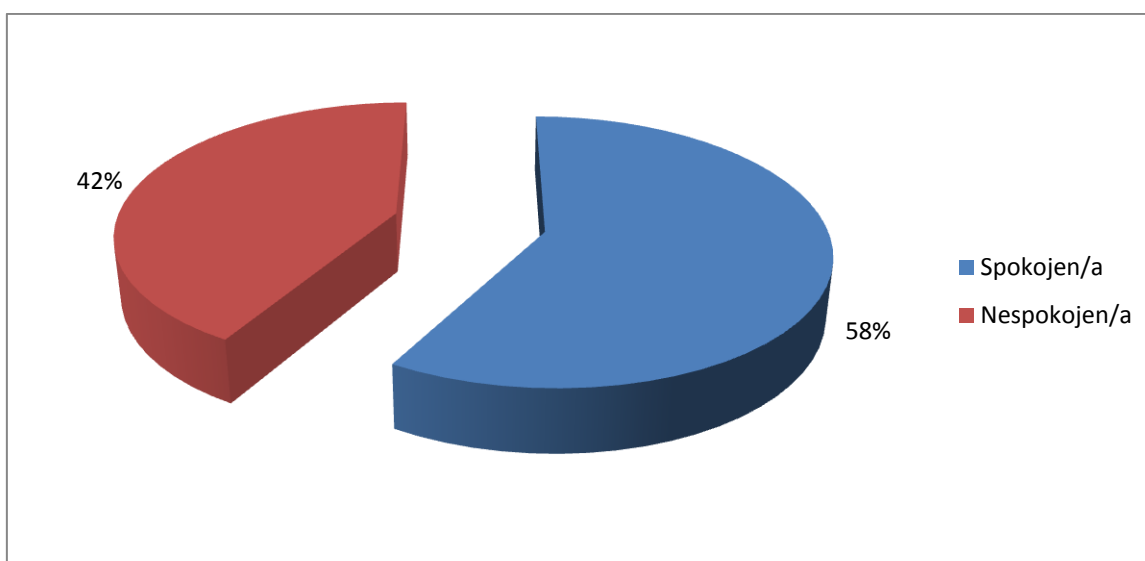
Na tuto otázku odpovídali jenom ti respondenti, kteří v předchozí otázce uvedli, že některou dávku státní sociální podpory pobírají. Z tabulky 23 a grafu 22 je patrné, že celkem 30 žen a 1 muž uvedli, že dávky státní sociální podpory pobírají do 2 let. Bylo to 31 z dotázaných respondentů, tedy 43 %. Mezi 2 až 5 lety dávky pobírá 7 mužů a 17 žen. Toto je 24 dotázaných, což činí 33 %. Nejméně respondentů uvedlo, že dávky pobírá více jak 5 let. Tuto možnost uvedl 1 muž a 16 žen, celkem 17 osob. Toto je tedy 24 % z dotázaných.

Tabulka 24 Spokojenost s výší pobíraných dávek SSP

	Spokojen/a	Nespokojen/a
Muži	8	2
Ženy	34	28
Celkem	42	30

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 23 Spokojenost s výší pobíraných dávek

Zdroj: Vlastní zpracování

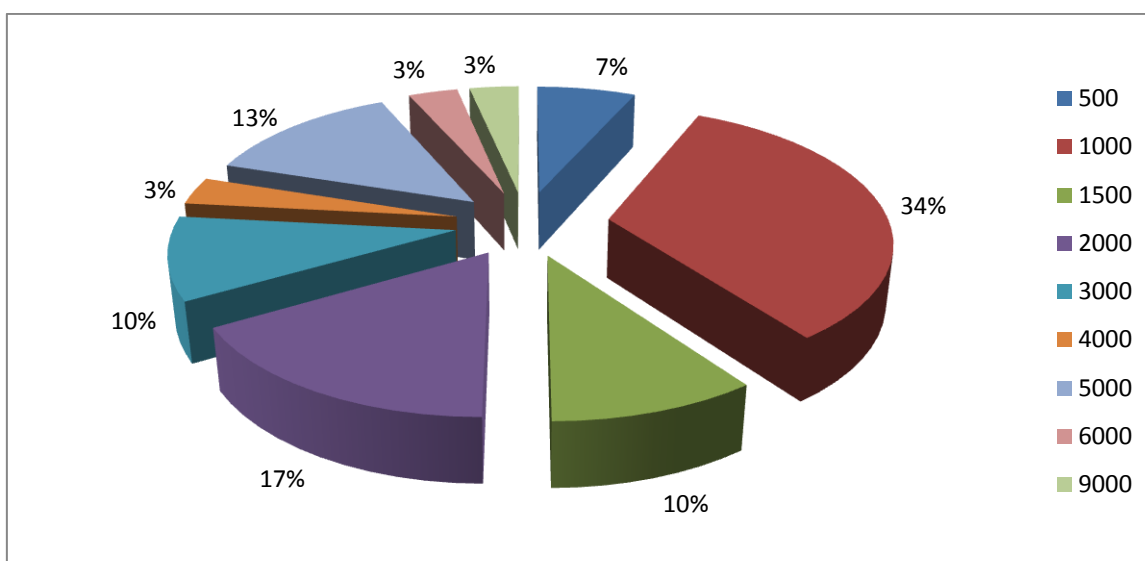
Stejně jako na předchozí otázku i na tuto otázku odpovídali ti respondenti, kteří pobírali některou z dávek státní sociální podpory. Překvapivě více dotázaných respondentů uvedlo, že je s výší pobíraných dávek státní sociální podpory spokojeno. Spokojeno je celkem 42 osob, což je 58 % z dotázaných. Spokojených je 8 mužů a 34 žen. Nespokojených je 30 osob, tedy 42 %. Byli to 2 muži a 28 žen.

Tabulka 25 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

	500	1000	1500	2000	3000	4000	5000	6000	9000
Muži	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ženy	2	9	2	5	3	1	4	1	1
Celkem	2	10	3	5	3	1	4	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 24 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení částky (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

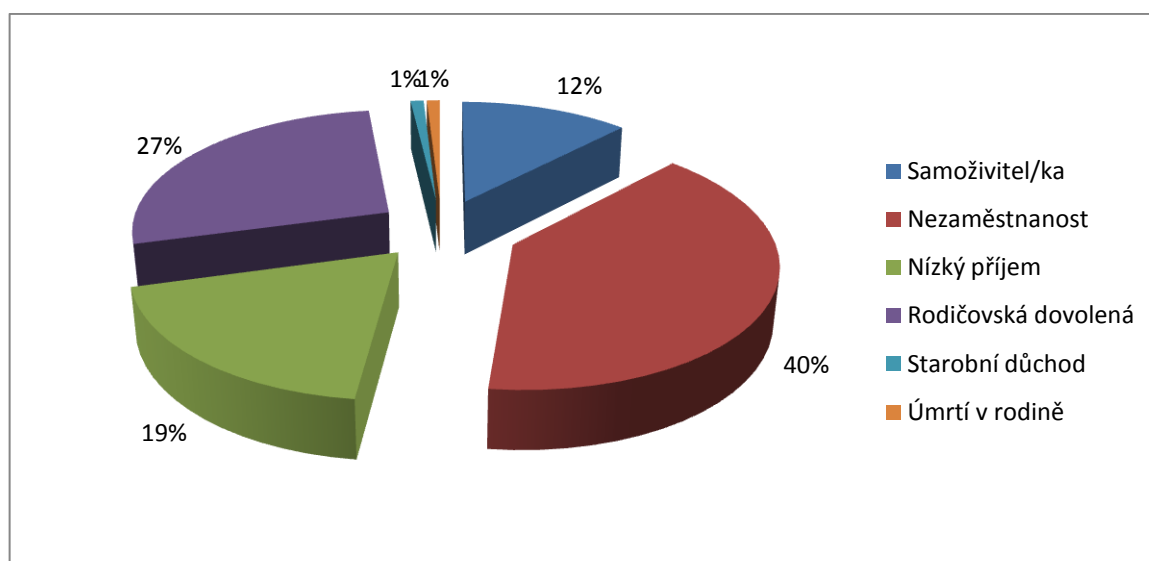
Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří uvedli v předchozí otázce, že jsou s výší pobíraných dávek nespokojeni. Těchto respondentů bylo celkem 30. Otázka byla otevřená. Z tabulky 25 a grafu 24 je patrné, že nejvíce respondentům by vyhovovalo navýšení dávek o 1 000 Kč. O tuto částku by vyhovovalo navýšení dávky 10 respondentům, tedy 34 % z dotázaných. Byl to 1 muž a 9 žen. O částku 2 000 Kč by vyhovovalo navýšení dávek 5 ženám a žádnému muži. Toto je 17 % z dotázaných. O částku 5 000 Kč by vyhovovalo navýšení 4 ženám, tedy 13 % z dotázaných. O částku 1 500 Kč by požadoval navýšení dávek 1 muž a 2 ženy. Celkem to jsou tedy 3 osoby, což je 10 % z dotázaných. O částku 3 000 Kč by vyhovovalo navýšení 3 ženám, tedy 10 % z dotázaných. O částku 500 Kč by vyhovovalo navýšení dávek 2 ženám, tedy 7 % z dotázaných. Nejméně dotázaných uvedlo částky 4 000 Kč, 6 000 Kč a 9 000 Kč. Tuto možnost uvedla vždy 1 žena. Toto odpovídalo ve všech případech 3 % z dotázaných.

Tabulka 26 Důvod pobírání dávek

	Samoživitel/ka	Nezaměstnanost	Nízký příjem	Rodičovská dovolená	Starobní důchod	Úmrtí v rodině
Muži	1	14	6	1	0	0
Ženy	12	28	14	28	1	1
Celkem	13	42	20	29	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 25 Důvod pobírání dávek

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce 26 a grafu 25 jsou uvedeny důvody, proč dotazovaní pobírají sociální dávky. K této otázce někteří respondenti uváděli více důvodů pobírání dávek. Nejvíce respondentů uvádělo, že důvodem pobírání dávky je nezaměstnanost. Tuto možnost vybralo 42 respondentů, což je 40 % z dotázaných. Takto odpovědělo 14 mužů a 28 žen. Druhým nejčastějším důvodem pobírání dávek byla rodičovská dovolená. Tuto možnost uvedlo 29 z dotázaných, tedy 27 %. Byl to 1 muž a 28 žen. Nízký příjem uvedlo 20 respondentů, což je 19 % dotázaných. Tento důvod uvedlo 6 mužů a 14 žen. Důvod samoživitel/samoživitelka uvedlo 13 osob, tedy 12 % dotázaných. Byl to 1 muž a 12 žen. Vždy 1 žena uvedla jako důvod pobírání dávky starobní důchod a úmrtí v rodině. To činilo po 1 % z dotázaných.

Tabulka 27 Další pobírané dávky

	Příspěvek na živobytí	Doplatek na bydlení	Mimořádná okamžitá pomoc	Dávky pěstounské péče	Příspěvek na péči	Dávky osobám se zdravotním postižením	Žádné
Muži	1	1	0	0	2	0	15
Ženy	6	5	1	2	1	2	66
Celkem	7	6	1	2	3	2	81

Zdroj: Vlastní zpracování

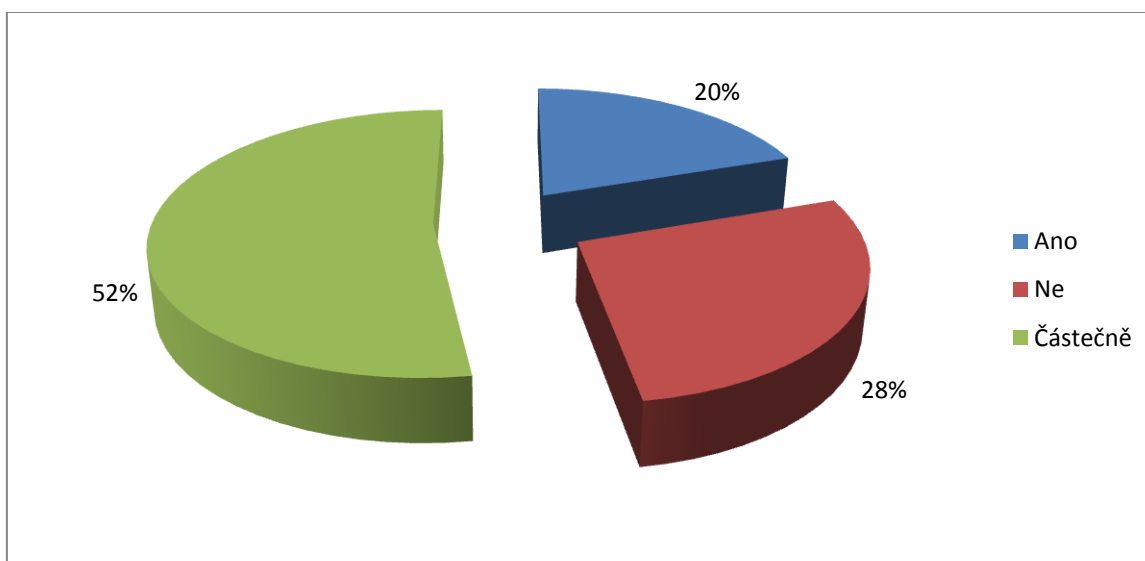
Z tabulky 27 je zřejmé, že ostatní nepojistné sociální dávky většina z dotazovaných respondentů nepobírala. Těch, co nepobírali žádné tyto dávky, bylo 81. Bylo to 15 mužů a 66 žen. Příspěvek na živobytí pobíralo 7 osob, a to 1 muž a 6 žen. Doplatek na bydlení pobíralo celkem 6 osob. Byl to 1 muž a 5 žen. Příspěvek na péči pobíraly 3 osoby. Toto byli 2 muži a 1 žena. Dávky osobám se zdravotním postižením a dávky pěstounské péče pobíraly v obou případech 2 ženy. Jedna z oslovených žen uvedla, že pobírala dávku mimořádná okamžitá pomoc.

Tabulka 28 Orientace příjemců v systému dávek

	Ano	Ne	Částečně
Muži	3	11	6
Ženy	17	17	47
Celkem	20	28	53

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 26 Orientace příjemců v systému dávek

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 28 a grafu 26 je viditelné, že většina respondentů se v systému dávek orientuje buď jenom částečně, nebo vůbec. Částečně se v systému dávek orientuje 53 osob, tedy 52 %. Tuto možnost zvolilo 6 mužů a 47 žen. Těch, co se v dávkách neorientuje vůbec, bylo 28, což činí 28 %. Takto odpovědělo 11 mužů a 17 žen. Pouze 20 osob uvedlo, že se v systému dávek orientují. Toto bylo 20 % z dotázaných, a to 3 muži a 17 žen.

4.6 Celkové shrnutí dotazníkového šetření

Dotazníky zaměřené na zaměstnavatele vyplnilo celkem 45 zaměstnavatelů. Z dotazníkového šetření zaměřeného na zaměstnavatele vyplynulo, že nejvíce využívaným příspěvkem v rámci aktivní politiky zaměstnanosti je příspěvek na veřejně prospěšné práce, který ve velké míře využívají veřejnoprávní instituce. Těchto bylo celkem 21 z dotazovaných zaměstnavatelů. Dosti často využívaným je i příspěvek na společensky účelná pracovní místa. Tento využívají jak veřejnoprávní instituce, tak i soukromé firmy. Využilo jej 10 soukromých firem a 8 veřejnoprávních institucí. Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a chráněné pracovní místo uvedla pouze 1 soukromá firma. Ostatní příspěvky nevyužíval žádný z oslovených zaměstnavatelů. Většina zaměstnavatelů (21 z dotázaných) v dotazníku uvedla, že tyto podpory využívá do 5 let. S výškou příspěvků a délkou jejich poskytování byla větší část dotazovaných zaměstnavatelů spokojena. Na otázku, zda se zaměstnavatelé v systému příspěvků orientují, nejvíce z dotazovaných (24 z dotázaných) uvedlo, že se v systému orientuje částečně. Zcela se v systému orientuje 15 zaměstnavatelů. Zbylých 6 zaměstnavatelů uvedlo, že se v systému těchto podpor neorientuje. Zaměstnavatelé jsou nespokojeni s administrativní náročností a zdlouhavostí vyřizování příspěvků zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

V dotazníkovém šetření zaměřeném na příjemce sociálních dávek vyplnilo dotazník 20 mužů a 81 žen. Nejvíce respondentů bylo ve věku mezi 30–39 lety. Naopak nejméně ve věku 50 a více let. Většina respondentů měla středoškolské vzdělání bez maturity. Těchto bylo 42. Na druhém místě bylo středoškolské vzdělání s maturitou, které mělo 36 respondentů. Největší zastoupení měly 3členné domácnosti. Tuto možnost uvedlo 33 respondentů. Poměrně velké zastoupení měly i domácnosti 4členné (22 respondentů), 2členné (18 respondentů) a 5členné (17 respondentů).

Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 36 respondentů a podporu při rekvalifikaci 6 respondentů. Většina z těchto osob pobírala dávku do 5 měsíců. Více než polovina těchto osob byla s výší dávky spokojena. Ti, co byli s výší dávky nespokojeni, uváděli nejčastěji, že by jim vyhovovalo navýšení dávky o 3 000 Kč. Takto odpovědělo 5 respondentů. Následovala částka 2 000 Kč, kterou uvedli 3 respondenti.

Nejčastěji pobíranou dávkou státní sociální podpory byl přírůstek na dítě. Tento pobíralo 52 oslovených respondentů. Další často pobíranou dávkou byl rodičovský příspěvek, který

pobíralo 29 respondentů. Příspěvek na bydlení pobíralo 20 osob. Porodné pobíralo 7 žen. Jedna žena uvedla, že pobírala pohřebné. Nejvíce respondentů uvedlo, že dávky pobírá do 2 let. Překvapivě bylo s výší dávky více respondentů spokojeno, než nespokojeno. Spokojených respondentů bylo 42 a nespokojených 30. Z těchto respondentů, kteří byli s výší dávky nespokojeni, by nejvíce požadovalo navýšení dávky o 1 000 Kč. Těchto bylo 10. Poté následovala částka 2 000 Kč, o kterou by požadovalo navýšení 5 respondentů. Nejčastějším důvodem pobírání dávek byla nezaměstnanost, kterou uvedlo 42 respondentů. Častými důvody pobírání dávek byla také rodičovská dovolená (29 respondentů) a nízký příjem (20 respondentů). Co se týče toho, zda se příjemci dávek v systému orientují, se 58 respondentů orientuje jenom částečně, 20 respondentů se v systému orientuje a 28 respondentů se neorientuje vůbec.

4.7 Návrhy řešení

Dotazníkovým šetřením zaměřeného na zaměstnavatele bylo zjištěno, že s výší a dobou poskytování příspěvků v rámci aktivní politiky zaměstnanosti je většina zaměstnavatelů spokojena. Naopak zaměstnavatelé jsou nespokojeni s velkou administrativní náročností a zdoluhavostí vyřizování těchto příspěvků. Pracovní místo ale často musí být rychle obsazeno. Mnohé zaměstnavatele toto naprosto odrazuje tyto podpory využívat. Z tohoto důvodu bych doporučila, aby byl zjednodušen a zkrácen způsob vyřizování příspěvků. V systému příspěvků zaměstnavatelům se větší část zaměstnavatelů orientuje buď jenom částečně, nebo vůbec. Proto bych doporučila, aby na internetových stránkách MPSV bylo více informací o těchto příspěvcích.

Z dotazníkového šetření zaměřeného na příjemce sociálních dávek vyplynulo, že nejvíce z dotazovaných respondentů pobírá přídavek na dítě (Tabulka 22). Vzhledem k tomu, že jde o dávku, která je zaměřena na podporu rodin s dětmi, bych doporučila její zvýšení. Navrhovala bych zvýšení pro dítě do 6 let ze současných 500 Kč na 1 000 Kč, pro dítě od 6 do 15 let zvýšení z 610 Kč na 1 500 Kč a pro dítě od 15 do 26 let zvýšení ze současných 700 Kč na 2 000 Kč.

Zvýšení přídavku na dítě bych doporučila na základě změny právní úpravy dávek pěstounské péče. Tyto dávky jsou dle mého názoru příliš vysoké, proto bych navrhovala jejich snížení. Snížena by měla být odměna pěstouna. Dále bych navrhovala, aby nebyla ze zákona umožňována pěstounská péče prarodičům, protože zde je velký prostor pro zneužívání dávek

pěstounské péče. Takto by bylo ušetřeno velké množství finančních prostředků, které by mohly být použity na zvýšení přídatku na dítě.

Dále bych podpořila rodiny s dětmi tím, že by jim na základních školách byly zcela zdarma poskytovány sešity a pracovní sešity, za které se v současné době musí platit, což pro sociálně slabší rodiny může být poměrně velká finanční zátěž.

Dotazníkovým šetřením bylo také zjištěno, že většina příjemců sociálních dávek se v systému těchto dávek orientuje buď jenom částečně, nebo vůbec. Proto bych doporučila, aby na Úřadech práce byly volně k dispozici brožurky, ve kterých by byl přehled dávek, o které si mohou občané požádat a stručné informace o těchto dávkách.

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo identifikovat na základě dat a statistických údajů strukturu a výši příspěvků zaměstnavatelům v rámci APZ, pojistných sociálních dávek, což je podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci a dále nepojistných sociálních dávek, konkrétně dávek SSP v okrese Jindřichův Hradec v letech 2012–2014. Vzhledem k tomu, že na Úřadech práce došlo ke změně softwaru, nebylo bohužel možné u příspěvků zaměstnavatelům a podpory v nezaměstnanosti provést analýzu za všechny tři roky.

Dalším cílem bylo identifikovat, které příspěvky využívají zaměstnavatelé, jak jsou spokojeni s výší a dobou poskytování a zda mají k systému příspěvků nějaké výhrady. Dále identifikovat, které sociální dávky pobírají jejich příjemci, jak jsou spokojeni s jejich výší a zda se orientují v systému těchto dávek. Aby byly získány potřebné informace, bylo v praktické části práce provedeno dotazníkové šetření. Získané informace byly poté zpracovány a vyhodnoceny formou tabulek a grafů. Na základě dotazníkového šetření byla navržena řešení na zlepšení stávající situace.

Z analýzy vyplacených příspěvků zaměstnavatelům v okrese Jindřichův Hradec vyplynulo, že nejvíce finančních prostředků bylo poskytnuto na veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Naopak na investiční pobídky, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program nebyly poskytovány žádné finanční prostředky.

Analýzou vyplacených sociálních dávek bylo zjištěno, že vyplacená podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci se v roce 2015 oproti roku 2014 zvýšila. Výrazně se také v letech 2012–2014 zvyšuje částka vyplacená na příspěvek na bydlení. Finanční prostředky vynaložené na dávky pěstounské péče se v roce 2013 oproti roku 2012 výrazně zvýšily, v roce 2014 mírně klesly. U porodního a pohřebního výše vynaložených finančních prostředků v roce 2013 oproti roku 2012 stoupla, v roce 2014 dochází k mírnému poklesu. U přídatku na dítě a rodičovského příspěvku dochází v jednotlivých letech k poklesu vyplacených finančních prostředků.

Poté bylo provedeno dotazníkové šetření. Dotazníkovým šetřením zaměřeným na zaměstnavatele bylo zjištěno, že nejvíce zaměstnavatelé využívají příspěvek na veřejně prospěšné práce. Dalším často využívaným je příspěvek na společensky účelná pracovní

místa. S výškou příspěvků a délkou poskytování byli zaměstnavatelé ve většině případů spokojeni. Nejvíce zaměstnavatelů se v systému příspěvků orientuje částečně. Zaměstnavatelé jsou nespokojeni s velkou administrativní náročností a zdlouhavostí při vyřizování příspěvků zaměstnavatelům v rámci APZ.

Z dotazníkového šetření zaměřeného na příjemce sociálních dávek vyplynulo, že nejvíce pobíranou dávkou je přídavek na dítě. Dotazovaní také často uváděli, že pobírají podporu v nezaměstnanosti, rodičovský příspěvek a příspěvek na bydlení. S výší dávek bylo překvapivě více respondentů spokojeno, než nespokojeno. Nejčastějšími příčinami pobírání dávek byla nezaměstnanost, rodičovská dovolená a nízký příjem. Příjemci dávek se v systému dávek orientují ve většině případů pouze částečně, či vůbec.

Na základě zjištěných skutečností bylo doporučeno, aby byl zjednodušen a zkrácen způsob vyřizování příspěvků zaměstnavatelům v rámci APZ. Dále bylo doporučeno, aby na internetových stránkách MPSV bylo více informací o těchto příspěvcích.

Dále bylo doporučeno zvýšení přídavku na dítě pro dítě ve věku do 6 let na 1 000 Kč, pro dítě od 6–15 let na 1 500 Kč a pro dítě od 15–26 let na 2 000 Kč. Zvýšení přídavku na dítě bylo doporučeno na základě změny právní úpravy dávek pěstounské péče, konkrétně snížení odměny pěstouna. Dále bylo doporučeno, aby nebyla ze zákona umožňována pěstounská péče prarodičům.

Bylo také doporučeno, aby na základních školách byly zcela zdarma poskytovány sešity a pracovní sešity.

Vzhledem k tomu, že příjemci sociálních dávek se v systému těchto dávek orientují částečně nebo vůbec, bylo doporučeno, aby na Úřadech práce byly volně k dispozici brožurky, ve kterých by byl přehled sociálních dávek a stručné informace o těchto dávkách.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

ARNOLDOVÁ, Anna, 2011. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení: 2. část – Sociální pomoc a sociální služby*. 3. rozš. vyd. Praha: Karolinum, 602 s. ISBN 978-80-246-1852-4.

ARNOLDOVÁ, Anna, 2012. *Sociální zabezpečení I*. 1. vyd. Praha: Grada, 352 s. ISBN 978-80-247-3724-9.

BATTHYÁNY, Karina, 2010. *Právo nežít v chudobě: Chudoba jako porušování lidských práv*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 148 s. ISBN 978-80-7007-321-6.

BŘESKÁ, Naděžda et al., 2012. *Státní sociální podpora s komentářem a příklady*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 224 s. ISBN 978-80-7263-739-3.

HARRINGTON, Austin et al., 2006. *Moderní sociální teorie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 496 s. ISBN 80-7367-093-3.

KAHOUN, Vilém et al., 2013. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Triton, 468 s. ISBN 978-80-7387-733-0.

KLIKOVÁ, Christiana et al., 2012. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: Sokrates, 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5.

KREBS, Vojtěch et al., 2010. *Sociální politika*. 5. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluver ČR, 544 s. ISBN 978-80-7357-585-4.

PETRÁŠEK, Josef, 2007. *Sociální politika*. Vyd. 1. Praha: Universita Jana Amose Komenského Praha, 120 s. ISBN 978-80-86723-41-9.

POTŮČEK, Martin, 1999. *Křižovatky české sociální reformy*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 320 s. ISBN 80-85850-70-2.

POTŮČEK, Martin a Iveta RADÍČOVÁ, 1998. *Sociální politika v Čechách a na Slovensku po roce 1989*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 332 s. ISBN 80-7184-622-8.

PRŮŠA, Ladislav, Petr VÍŠEK a Robert JAHODA, 2014. *Alchymie nepojistných sociálních dávek*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 280 s. ISBN 978-80-7478-528-3.

TOMEŠ, Igor et al., 2009. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 304 s. ISBN 978-80-7367-483-0.

WÜLLENWEBER, Ernst, 2004. *Soziale Probleme von Menschen mit geistiger Behinderung: Fremdbestimmung, Benachteiligung, Ausgrenzung und soziale Abwertung*. Stuttgart: W. Kohlhammer, 360 s. ISBN 3-17-018062-2.

Zdroje z tištěného periodika

Chystáme čtyři opatření, která pomohou rodinám. *Práce a sociální politika*, 2015. Praha: Press Publishing Group. 12(10): 1–2. ISSN 0049-0962. Dostupné také z: <http://noviny.mpsv.cz>

Internetové zdroje

Státní sociální podpora. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>

Charakteristika okresu Jindřichův Hradec. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích*, 2015 [online]. České Budějovice: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích, 21. 1. 2015 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika_okresu_jh

Okres Jindřichův Hradec. *Wikipedie Otevřená encyklopedie*, 2015 [online]. 14. 6. 2015 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Jindřichův_Hradec

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2016. Vyplacené dávky státní sociální podpory – okresy. *Veřejná databáze* [online]. Vygenerováno 7. 2. 2016 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_null_null_&katalog=30850&nahled=N&sp=N&skupId=726&verze=-1&z=T&f=TABULKA&zo=N&pvo=SZB01c&pvo=SZB01c&str=v196&u=v180__VUZEMI__101__40304#w=

Zákony

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117>

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-110>

7 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ A ZKRATEK

Tabulky

Tabulka 1 Částky životního minima společně posuzovaných osob platné od ledna 2012

Tabulka 2 Výše přídavku na dítě (od ledna 2010)

Tabulka 3 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Tabulka 4 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte závislého na péči

Tabulka 5 Příspěvek při převzetí dítěte

Tabulka 6 Výše příspěvků zaměstnavatelům vyplacených v letech 2013–2015 (v Kč)

Tabulka 7 Výše pojistných dávek vyplacených v letech 2014–2015 (v Kč)

Tabulka 8 Výše nepojistných dávek vyplacených v letech 2012–2014 (v Kč)

Tabulka 9 Vlastnictví a právní forma zaměstnavatele

Tabulka 10 Využívání příspěvků zaměstnavatelům

Tabulka 11 Doba využívání příspěvků zaměstnavatelům

Tabulka 12 Spokojenost s výší příspěvků zaměstnavatelům

Tabulka 13 Spokojenost s délkou poskytování příspěvků zaměstnavatelům

Tabulka 14 Orientace zaměstnavatelů v systému příspěvků zaměstnavatelům

Tabulka 15 Věkové kategorie respondentů

Tabulka 16 Vzdělání respondentů

Tabulka 17 Počet členů domácnosti

Tabulka 18 Pobírání některé z pojistných sociálních dávek

Tabulka 19 Doba pobírání výše uvedené dávky

Tabulka 20 Spokojenost s výší pobírané pojistné dávky

Tabulka 21 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

Tabulka 22 Pobírané dávky státní sociální podpory

Tabulka 23 Doba pobírání výše uvedených dávek SSP

Tabulka 24 Spokojenost s výší pobíraných dávek SSP

Tabulka 25 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

Tabulka 26 Důvod pobírání dávek

Tabulka 27 Další pobírané dávky

Tabulka 28 Orientace příjemců v systému dávek

Grafy

Graf 1 Vyplacená podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci (v tis. Kč)

Graf 2 Vývoj výše vyplaceného přídatku na dítě (v tis. Kč)

Graf 3 Vývoj výše vyplaceného příspěvku na bydlení (v tis. Kč)

Graf 4 Vývoj výše vyplaceného rodičovského příspěvku (v tis. Kč)

Graf 5 Vývoj výše vyplaceného porodného (v tis. Kč)

Graf 6 Vývoj výše vyplaceného pohřebného (v tis. Kč)

Graf 7 Vývoj výše vyplacených dávek pěstounské péče (v tis. Kč)

Graf 8 Využívání příspěvků zaměstnavatelům

Graf 9 Doba využívání příspěvků zaměstnavatelům

Graf 10 Spokojenost s výší příspěvků zaměstnavatelům

Graf 11 Spokojenost s délkou poskytování příspěvků zaměstnavatelům

Graf 12 Orientace zaměstnavatelů v systému příspěvků zaměstnavatelům

Graf 13 Pohlaví respondentů

Graf 14 Věkové kategorie respondentů

Graf 15 Vzdělání respondentů

Graf 16 Počet členů domácnosti

Graf 17 Pobírání některé z pojistných sociálních dávek

Graf 18 Doba pobírání výše uvedené dávky

Graf 19 Spokojenost s výší pobírané dávky

Graf 20 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení dávky (v Kč)

Graf 21 Pobírané dávky státní sociální podpory

Graf 22 Doba pobírání výše uvedených dávek

Graf 23 Spokojenost s výší pobíraných dávek

Graf 24 O jakou částku by dotazovaným vyhovovalo navýšení částky (v Kč)

Graf 25 Důvod pobírání dávek

Graf 26 Orientace příjemců v systému dávek

Obrázky

Obrázek 1 Mapa ČR s vyznačením okresu Jindřichův Hradec

Zkratky

APZ – Aktivní politika zaměstnanosti

ČR – Česká republika

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

Kč – Koruna česká

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

SSP – Státní sociální podpora

ÚP – Úřad práce

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Dotazník (pro příjemce sociálních dávek)

Příloha 2 Dotazník (pro zaměstnavatele)

9 PŘÍLOHY

Příloha 1 Dotazník (pro příjemce sociálních dávek)

Vážená paní, vážený pane,

ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v okrese Jindřichův Hradec.“

Dotazník je zcela anonymní a všechny Vámi poskytnuté údaje budou použity jen pro účely vytvoření praktické části mé bakalářské práce.

Děkuji Vám za ochotu a Váš čas věnovaný vyplnění dotazníku. Irena Zelinková.

Hodící se odpovědi, prosím označte křížkem, popřípadě dopište Vaši odpověď.

1) Jste

- muž
- žena

2)) Váš věk

- 18–29 let
- 30–39 let
- 40–49 let
- 50 a více let

3) Vaše vzdělání

- základní
- středoškolské bez maturity
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- bakalářské
- magisterské

4) Počet členů Vaší domácnosti

.....

5) Pobíráte některou z uvedených pojistných sociálních dávek?

- podpora v nezaměstnanosti
- podpora při rekvalifikaci
- nepobírám

6) Pokud pobíráte některou z dávek, jak dlouho? (otázka 5)

- do 5 měsíců
- 5 až 8 měsíců
- 8 a více měsíců

7) Pokud pobíráte, jste spokojen/a s výší pobírané dávky? (otázka 5)

- ano
- ne

8) Pokud nejste spokojen/a, uveďte, o jakou částku by Vám vyhovovalo navýšení dávky. (otázka 5)

.....

9) Pobíráte některou z dávek státní sociální podpory?

- přídavek na dítě
- příspěvek na bydlení
- rodičovský příspěvek
- porodné
- pohřebné
- nepobírám

10) Pokud pobíráte některou z dávek, jak dlouho? (otázka 9)

- do 2 let
- 2 až 5 let
- 5 a více let

11) Jste spokojen/a s výší pobírané dávky? (otázka 9)

- ano
- ne

12) Pokud nejste spokojen/a, uveďte, o jakou částku by Vám vyhovovalo navýšení dávky. (otázka 9)

.....

13) Z jakých důvodů pobíráte dávky?

- samoživitel/ka
- nezaměstnanost
- nízký příjem
- rodičovská dovolená
- jiný:

14) Jaké další dávky pobíráte?

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc
- dávky péstounské péče
- příspěvek na péči
- dávky osobám se zdravotním postižením
- žádné

15) Orientuje se v systému dávek?

- ano
- ne
- částečně

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 2 Dotazník (pro zaměstnavatele)

Vážená paní, vážený pane,

ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Příspěvky zaměstnavatelům, pojistné a nepojistné dávky státní sociální podpory vyplácené Úřadem práce v okrese Jindřichův Hradec.“

Dotazník je zcela anonymní a všechny Vámi poskytnuté údaje budou použity jen pro účely vytvoření praktické části mé bakalářské práce.

Děkuji Vám za ochotu a Váš čas věnovaný vyplnění dotazníku. Irena Zelinková.

Hodící se odpovědi, prosím označte křížkem, popřípadě dopište Vaši odpověď.

1) Jste

- soukromá firma
- veřejnoprávní instituce

2) Jste

- fyzická osoba
- právnická osoba

3) Využíváte některé z příspěvků pro zaměstnavatele v rámci aktivní politiky zaměstnanosti?

- chráněné pracovní místo
- příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
- investiční pobídky

- veřejně prospěšné práce
- společensky účelná pracovní místa
- příspěvek v době částečné nezaměstnanosti
- příspěvek na zapracování
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program
- žádné

4) Pokud někdy využíváte některé příspěvky, jak dlouho?

- do 5 let
- 5 až 10 let
- 10 a více let

5) Jste spokojeni s výší těchto podpor?

- ano
- ne

6) Jste spokojeni s délkou poskytování těchto podpor?

- ano
- ne

7) Orientujete se v systému podpor zaměstnavatelům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti?

- ano
- ne
- částečně

8) Máte nějaké výhrady k systému příspěvků zaměstnavatelům v rámci APZ?

.....

9) Využíváte některé jiné finanční podpory zaměstnavatelům v rámci APZ? (dotace z EU)

- ano
- ne

10) Pokud využíváte další finanční podpory v rámci APZ, jaké?

.....

.....

.....

Zdroj: Vlastní zpracování